

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE VERGADERING VAN DE «BELGISCHE UNIE VOOR STRAFRECHT»

Zaterdag 2 April l.l. had in de Assisenzaal van het Gerechtshof te Gent een uiterst belangrijke vergadering plaats van de « Belgische Unie voor Strafrecht », waarop het vraagstuk van het « Persoonlijkheidsdossier der delinquenten » werd besproken.

Wij hebben in een vorig nummer het uitgebreid preadvies gepubliceerd van de heer Matthys, substituuat Procureur-Generaal, betreffende dit gewichtig en actueel vraagstuk.

De vergadering heeft zich mogen verheugen in een uitzonderlijk talrijke opkomst, waarbij een aanzienlijk aantal magistraten werden opgemerkt.

De heer Procureur-Generaal H. Bekaert nam het voorzitterschap waar, in afwezigheid van de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Vebreking, Leon Cornil. Hij opende de zitting met een uitstekende Nederlandse redevoering, waarvan wij hierna de tekst afdrukken.

De heer substituuat Procureur-Generaal Matthys lichtte dan nog synthetisch zijn preadvies toe, waarna een geanimeerd debat plaats had, gedurende hetwelk verschillende uiteenlopende meningen aan de dag kwamen, waardoor het vraagstuk langs alle facetten werd belicht.

Het is niet onze bedoeling deze uitgebreide discussie hier weer te geven, daar dit vraagstuk nog van bevoegde zijde verder in het « Rechtskundig Weekblad » zal behandeld worden.

Wij achten het echter volstrekt noodzakelijk de aandacht te vestigen op de wijze waarop deze vergadering gehouden werd en op de belangrijke vooruitgang welke op taalgebied tijdens deze zitting is kunnen vastgesteld worden.

Tot nog toe was de « Union belge de droit pénal » een uitsluitend Franstalige vereniging. Iedereen zal de buitengewoon grote verdiensten erkennen die zij zich verworven heeft, zowel voor de wetenschappelijke beoefening van het strafrecht als voor de verbetering der strafrechtelijke praktijk en het tijdschrift, dat door haar wordt uitgegeven, de « Revue de droit pénal », is terecht in internationale wetenschappelijke kringen uitstekend aangeschreven.

Al dat belangrijk en onmisbaar werk bleef echter volledig buiten de Vlaamse cultuurkring en onze

jongere juristen, zo magistraten als advocaten, waren verplicht, om deelachtig te kunnen zijn aan de activiteit van de « Union belge de droit pénal », zich van de Franse taal te bedienen.

Het is als een van de belangrijke vruchten van het hoger onderwijs in het Nederlands te beschouwen dat thans hieraan een einde gesteld is geworden en dat ook in de schoot van deze zo hoogstaande vereniging de gelijkheid der talen in ons land op plechtige wijze is erkend geworden.

De heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, H. Bekaert, die zich geen moeite gespaard had om de vergadering, die door hem werd voorbereid en die onder zijn leiding stond, te doen gelukken, heeft het in zijn openingsrede op plechtige wijze afgekondigd, dat voortaan in de schoot van de « Belgische Unie voor Strafrecht » het wettelijk beginsel der geweststaal-voertaal volledig zou erkend worden en dat dus de leiding van de vergadering, die te Gent plaats had, in het Nederlands zou geschieden.

Vanzelfsprekend behoorde het dat ieder aanwezige uit het ander taalgebied eveneens in eigen taal aan het debat zou kunnen deelnemen. En zo is het op deze Gentse vergadering geschied met een vloedigheid en een gemakkelijheid die ten zeerste dienen te worden in het licht gesteld.

Darom kan de vergadering, welke vorige Zaterdag te Gent heeft plaats gehad, beschouwd worden als een belangrijke stap naar een praktische oplossing van het talenvraagstuk in België.

De grote moeilijkheid in ons land heeft er steeds in bestaan dat in wetenschappelijke samenkomsten zoals in alle mogelijke commissies en vergaderingen de Vlamingen steeds gebruik dienden te maken van de Franse taal, omdat enkele aanwezigen uit de Waalse provinciën het Nederlands niet konden begrijpen en het als onhoeffelijk te hunnen opzichte werd beschouwd geen Frans te spreken. Dit heeft zeer dikwijls vele Vlamingen vernederd en verbitterd.

De toestand is thans dusdanig geworden dat vele jonge magistraten en advocaten, die hun middelbare studiën deden in het Nederlands en die daarna een volledig Nederlands hoger onderwijs hebben genoten, de Franse taal wel in voldoende mate beheersen om haar

uitstekend te kunnen lezen, haar ook kunnen schrijven, haar perfect te verstaan, doch niet meer om haar te kunnen spreken met de vlotheid en het gemak die in vorige jaren eigen waren aan de meeste leden der magistratuur en der balie.

Daardoor is het dan ook thans een vanzelfsprekend axioma geworden dat iedereen volkomen normaal, in elk midden, zijn eigen taal moet kunnen spreken, de enige taal die men werkelijk grondig kan kennen en waarvan men al de fijnheden kan bezitten.

Het bijzonderste gedeelte van het talenvraagstuk in België ware opgelost wanneer door iedereen, waar ook en in welk midden ook, het gebruik der eigen taal als algemene regel zou kunnen worden aangenomen.

Dit is thans een norm geworden, die doorgedrongen is in de « Belgische Unie voor Strafrecht » en het feit dat deze belangrijke vereniging dit beginsel thans op zo plechtige wijze heeft erkend, dient voorzeker in de wereld der Belgische juristen als een gebeurtenis van grote betekenis te worden onderlijnd.

Voorzeker werden de Vlaamse sprekers meestal nog niet onmiddellijk door de Waalse deelnemers aan de vergadering begrepen en was het nog vereist dat de voorzitter, Procureur-Generaal Bekaert, een korte synthetische vertaling gaf van de verschillende mededelingen in de andere taal. Deze beknopte vertaling geschiedde echter op zulke uitstekende wijze, dat in deze vergadering niet in het minst het hinderlijke, dat steeds aan vertalingen eigen is, werd aangevoeld.

Mochten wij echter voor de toekomst verhopend dat vanwege onze Waalse landgenoten een poging zou gedaan worden om ook nog deze vertaling overbodig te maken en het zover te brengen dat ze het Nederlands zouden kunnen *begrijpen*. Niemand zal verlangen dat onze Waalse landgenoten er zouden toe komen de Nederlandse taal volkomen te beheersen en deze te kunnen spreken. Het behoorlijk spreken van een taal is uitermate moeilijk en kan slechts tot voldoende resultaten leiden wanneer iemand gedurende een bepaalde tijd in een midden heeft verbleven waar deze taal de dagelijkse gebruikstaal is.

Dat de Walen dergelijke kennis van het Nederlands niet nodig hebben is een van de belangrijkste door hen gebruikte argumenten, waarvan wij de geldigheid volkomen moeten erkennen. Doch een taal enkel lezen en begrijpen is iets heel anders, dat oneindig minder moeite en inspanning kost en waartoe men niet een beetje goede wil zeer gemakkelijk en zeer vlug kan komen.

De Gentse vergadering van de « Belgische Unie voor Strafrecht » betekent een reusachtige vooruitgang op de vroegere toestand en is een poging geweest tot nationale verstandhouding, die schitterend geslaagd mag genoemd worden en waarvoor aan de heer Procureur-Generaal H. Bekaert alle eer toekomt.

Het weze te hopen dat dit merkwaardig voorbeeld moge bijdragen tot het verwezenlijken van dit ideaal van verstandhouding op taalggebied tussen Waalse en Vlaamse landgenoten, dat er in bestaat dat op alle bijeenkomsten al de deelnemers de spreekbeurten in elk van de beide landstalen zouden begrijpen en dat er nooit meer zou worden afgeweken van deze onontbeerlijke regel, dat ieder, in welk midden ook, zijn eigen taal zou spreken.

De poging van de « Belgische Unie voor Strafrecht » zal in de Vlaamse juristenwereld ten eerste worden opgemerkt en zal aan deze vereniging in de toekomst de steun en de medewerking van alle Vlaamse juristen verzekeren.

R. Victor.

* * *

Wij delen hieronder de belangrijke openingsrede mede welke door de heer Procureur-Generaal H. Bekaert werd uitgesproken op de vergadering der « Belgische Unie voor Strafrecht ».

* * *

Rede van dan Heer Procureur-Generaal H. Bekaert

Op het ogenblik waarop, voor de eerste maal sedert het bestaan van de « Belgische Unie voor Strafrecht », mij de zorg wordt toevertrouwd, tijdens een onzer vergaderingen het woord te voeren in de Nederlandse taal, ontveins ik me het belang van deze uitzonderlijke omstandigheid niet, en evenmin haar noodzakelijke weerslag op de bedrijvigheid van onze vereniging.

Toen, enkele jaren geleden, de « Belgische Unie voor Strafrecht » zitting hield te Luik, wou zij aan eenieder het bewijs leveren van de talentvolle en intensief vernieuwde inspanning, waardoor de Luikse sectie bijgedragen had — en thans nog bijdraagt — tot de verheerlijking van haar werkzaamheden.

Ik verheug me op gans bijzondere wijze over het feit, dat de « Belgische Unie voor Strafrecht » heden, ten opzichte van haar Vlaamse leden, een gebaar kan stellen, dat een gelijkaardige betekenis heeft.

De bijdrage van de Vlaamse leden der Unie neemt insgelijks met de dag aan belang toe, en verdient werkelijk de aandacht, die haar vandaag geschonken wordt.

Deze dag vindt echter gans zijn betekenis in het feit, dat de Unie — op voorstel van haar voorzitter, de heer Procureur-Generaal Cornil — beslist heeft zich te schikken naar de geest, welke de gerechtelijke bedrijvigheid in ons land beheerst, en het Nederlands als voertaal gekozen heeft van de vergadering, welke zij ten zetel van het Hof van Beroep te Gent inricht.

De « Unie » verschaft aldus aan haar werkzaamheden nieuwe vooruitzichten en verraadt tevens de brede geest waarmede zij bezielde is. Haar beslissing breekt af met een traditie, die tot haar stichting opklom, maar die, naar aanleiding van het taalregionalisme der wet van 1935, noodzakelijk moest worden afgeschaft.

Hulde dient gebracht aan de scherpzinnigheid van diegenen, in wier handen de zorg voor de toekomst van de « Unie » berust; het ogenblik waarop de evolutie der gedachten een dergelijke wijziging van onze werkzaamheden *zou opleggen*, hebben zij niet afgewacht. Als een zeldzame verdienste moet het hun worden aangerekend, dat zij het ontluiken van de vooruitgang hebben uitgelokt, liever dan hem te ondergaan.

Ongetwijfeld is deze nieuwe oriëntering der werkzaamheden van de « Unie » grotendeels te danken aan de Vlaamse penalisten zelf.

Het Vlaamse volk heeft steeds blijk gegeven van een bijzondere voorliefde voor het recht.

Maar indien de juristen uit het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent zich steeds met het burgerlijk recht bezighielden, indien namen zoals deze van François Laurent de Universiteit van Gent beroemd hebben gemaakt en een stempel nagelaten hebben, die de tijd niet heeft verzwakt, blijkt het nochtans dat de *strafrechtsproblemen*, ook bij ons, geleidelijk een vooraanstaande plaats verwerven.

Onder het impuls van professoren met een wetenschappelijke geest en met vooruitstrevende gedachten bezielde, werden jonge generaties van Vlaamse juristen gevormd tot de nieuwe richtingen van het strafrecht. Thans zijn ze in het rechterlijk leven geïntegreerd en verraden reeds de gunstige invloed van het onderwijs dat zij mochten genieten.

Dank zij de aandrang van de heer professor Simon en van zijn collega's, heeft een School van Criminele Wetenschappen, gesticht te Gent vóór de oorlog, aan de Universiteit toegelaten bij te dragen tot het scheppen van het gunstig klimaat, waarin de criminologische specialisatie der Vlaamse juristen zich moest ontwikkelen.

Te huidige dagen beschouwen de jonge juristen van onze gewesten het strafrecht niet meer als de technische en uiteengezette kennis der ingewikkelde en geleerde formules, waarmede zij — net als een wonderdokter — een misdadig individu uit het maatschappelijk leven zullen kunnen verwijderen aan de hand van een vooraf stipt uitgerekend tarief van straffen, van dwangmiddelen of van zware beteugelingsmaatregelen.

Deze jonge generaties, voortaan ervaren in de praktische noodwendigheden, maar ook bewust van de theoretische waarden, handelen met de overtuiging dat het strafrecht de natuurlijke reactie is van een maatschappij, die zich als een levend organisme gedraagt en dat deze maatschappij er normaal toe strekt de individuen uit te schakelen, die schadelijk zijn voor de regelmatige gang van haar ontwikkeling.

Zij zijn er van overtuigd, dat zij aan deze verheven functie van het sociaal korps deelnemen als aan een der hoogste opdrachten van de mensheid.

Zij voelen in deze opeenvolging van acties en van reacties tussen het individu en de gemeenschap, het perpetuum mobile dat onze maatschappij in haar voortdurende wording bezielt, en brengen, in dit levend en handelend geheel, hun verlangen naar voren om een ideaal van sociaal geluk en voorspoed te dienen.

Het weze mij toegelaten u te zeggen hoe groot mijn voldoening geweest is deze evolutie te hebben kunnen waarnemen gedurende de eerste jaren van mijn werkzaamheid op het Parket-Generaal. Niet zelden gebeurt het thans, dat jonge magistraten of advocaten, ter gelegenheid van het instuderen van een bijzonder geval, mij verhandelingen overmaken die van een indrukwekkende synthetische geest getuigen. Hun gedachte verheft zich boven de gewone aangelegenheid en beseft door de studie de openbare betekenis der grote bewegingen en sociologische wetten.

Alzo neemt de mededeling die u heden zal gedaan worden door de heer Substituut-Procureur-Generaal Matthys haar waardevolle betekenis.

Zij verraadt de bekommernis van al diegenen die, bij ons, er toe geroepen worden deel te nemen aan de uitoefening van het recht te straffen, en onder meer deze van de onderzoeksrechters, die gedurende hun nasporingen zich meer en meer over de verdachte heen neigen en zijn psychologie, zijn maatschappelijk milieu, zowel als zijn rol in het gepleegd misdrijf ontdekken.

In de bundels van deze magistraten vinden wij reeds, in de dop, het persoonlijkheidsdossier, om zeggens spontaan geboren uit het gerechtelijk onderzoek.

Deze toestand heeft trouwens een weerklank gevonden bij de Balie. Het zal volstaan te verwijzen naar de openingsrede, welke ik gewijd heb aan het « probation », en waaruit gebleken is dat het Openbaar Ministerie en de verdediging loyaal kunnen samenwerken bij het streven naar een sociaal nuttige en verdedigbare oplossing.

Anderzijds heeft de evolutie der gedachten over strafrecht en penitentiaire wetenschappen in het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Gent zich geopenbaard naar aanleiding van meer individuele uitingen, die de weerspiegeling zijn van de toenemende belangstelling, welke de Vlaamse juristen er voor gevoelen.

In 1947 liet een van mijn medewerkers, de heer Advocaat-Generaal Pedro Delahaye, in de « Revue de Droit Pénal » een studie publiceren betreffende het invloeden-geknoui. Ook de heer Substituut-Procureur-Generaal Dumon publiceerde achtereenvolgens in de *Revue de Droit Pénal* studiën over :

1. De politieke en administratieve medewerking met de vijand.
2. De uitlevering van personen opgezocht of veroordeeld wegens oorlogsmisdaad of een misdrijf van medewerking met de vijand.
3. De rechterlijke inrichting in Engeland.

In het *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen* :
— Overzicht van de rechterlijke inrichting in Zwitserland.

Jonge advocaten of licenciaten in criminele wetenschappen hebben hun medewerking verleend aan het « Rechtskundig Weekblad », door de toezending van artikelen of toelichtingen nopens crimineel recht.

Weldra vonden wij in elk arrondissement van het rechtsgebied een magistraat of een advocaat, die de last op zich nam de opdracht te vervullen van afgevaardigde van de « Belgische Unie voor Strafrecht » : te Gent, de heer rechter Van Bogaert; te Dendermonde : de heer advocaat Duerinck; te Oudenaarde, de heer substituut Dierick; te Kortrijk, de heer substituut Versée; te Brugge, de heer eerste-substituut Vossen; te Veurne, de heer substituut Colpaert, en te Ieper, de heer Procureur des Konings Carré, in persoon.

Bewust van het belang dat de studie en de ontwikkeling der strafwetenschap voor het Openbaar Ministerie vertoont, hebben de Procureurs des Konings de bedrijvigheid van onze afgevaardigde regelmatig en aandachtig nagegaan; met raad hebben zij hem steeds bijgestaan en de oriëntering van zijn werken of opzoekingen verzekerd. Het is me dan ook een bijzonder genoegen hun tegenwoordigheid alhier, op dit ogenblik, te begroeten.

Maar een der meest tastbare bewijzen van de belangstelling, welke de Vlaamse penalisten voor de bedrijvigheid van de « Unie » voelen, is ongetwijfeld hun talrijke deelneming aan het bezoek van de strafinrichting te Marneffe, in de loop der maand October 1948.

Vanaf dit ogenblik heeft de « Belgische Unie voor Strafrecht » begrepen, dat het haar ontwijfelbaar behoorde, ook haar Vlaamse leden in de mogelijkheid te stellen een essentiële en vruchtbare bijdrage te verzekeren aan haar dagelijks streven naar vooruitgang.

Het valt nochtans niet te ontkennen, dat die medewerking noodzakelijkerwijze ondergeschikt was aan de essentiële voorwaarde dat de Vlaamse kulturele groep opzoekingen zou kunnen verrichten en wetenschappelijke prestaties leveren in zijn eigen taal.

Met dit doel was het geboden een gans nieuwe werkmethode toe te passen die het wederzijds meevoelen en de medewerking van al de leden der « Unie » zou verzekeren, tot een ruimere uitstraling van haar inspanningen.

Onze Vlaamse jeugd is vlijtig en vol ijver; zij is er zich van bewust dat, zoals aan haar voorouders, haar een harde strijd te wachten staat voor de harmonische ontwikkeling van haar kultuur, waaraan de kronkelende configuratie van Europa slechts een beperkte ruimte heeft verleend. Doch opgesteld midden het kruispunt der Germaanse en Latijnse beschavingen, heeft deze Vlaamse jeugd de onduidelijke intuïtie, dat haar stelselmatig in voeling komen met deze twee belangrijke ethnische groepen, een waarborg voor haar toekomst uitmaakt.

Het strekt de « Belgische Unie voor Strafrecht » tot eer, alsook al haar Franstalige leden — waar-tussen het mij oprecht genoegen doet een aanzienlijke afvaardiging uit Luik, alhier geleid door de ondervoorzitter der Unie, de heer Stokhouder Collignon en mijn achtbare collega Procureur-Generaal Tahon, hartelijk te mogen begroeten — te hebben begrepen, zonder dat we zelfs ooit hoefden te zinspelen op ons billijk verlangen, dat de Unie er alles bij te winnen had in haar actie evenwicht te brengen tussen de twee gewesten van het land.

De tegenwoordigheid van talrijke Vlaamse magistraten, juristen, advocaten en zelfs van Vlaamse studenten op de vergadering van heden, die in de geschiedenis van de strafrechtswetenschap in België een nieuw tijdperk inluidt, is een plechtige hulde, gebracht aan de scherpzinnigheid van diegenen, aan wie de « Belgische Unie voor Strafrecht » haar leiding heeft toevertrouwd.

Denk niet dat hun taak gemakkelijk was. Al moest ik hun bescheidenheid kwetsen, zal ik toch enkele der moeilijkheden durven ontsluiëren, waarvan de nieuwe oriëntering van onze werkzaamheden de oplossing eiste.

De « Belgische Unie voor Strafrecht », ter wille van haar intensieve betrekkingen met den vreemde, is er toe verplicht haar werken in het Frans voor te dragen door middel van het orgaan « Revue de Droit Pénal », die, zelfs in de Germaanse landen, er de ruime verspreiding van verzekert.

Moest de vrucht van onze opzoekingen en van onze studies uitgedrukt zijn in een andere taal als deze der internationale betrekkingen, dan bleef ze noodzakelijkerwijze buiten onze grenzen onbekend.

De « Revue de Droit Pénal » heeft er onmiddellijk in toegestemd onze *vertalingen* « in extenso » te publiceren, en dank zij de welwillende tussenkomst van de heer advocaat Victor, hoofdredacteur van het « Rechtskundig Weekblad », werd de gastvrijheid der kolommen van dit Vlaams tijdschrift verleend aan de verhandeling, welke de heer Substituut-Procureur-Generaal

Matthys aan het « Persoonlijkheidsdossier in de Strafrechtspleging » gewijd heeft.

Met werkelijk ontroerende woorden heeft de heer Victor onze aanvraag ingewilligd; het belang door ons er aan gehecht, een behoorlijk uitdrukkingmiddel te vinden van onze wetenschappelijke gedachte, heeft hij begrepen, en hij heeft niet gewild dat deze gedachte dode letter zou blijven.

Voortaan zijn wij er zeker van, op het « Rechtskundig Weekblad » te mogen rekenen, opdat deze gedachte zowel hier te lande als in den vreemde zou verspreid worden.

Men moet het zich niet ontveinzen: zonder de schrandere tussenkomst van het « Rechtskundig Weekblad » en van zijn hoofdredacteur, zou de huidige vergadering niet hebben kunnen plaats grijpen, en zou deze eerste mijlpaal op de weg ener perfecte samenwerking tussen onze twee kulturele groepen ter zake strafrechtwetenschap, niet kunnen gesteld geweest zijn.

Welk is voortaan ons programma?

De « Belgische Unie voor Strafrecht » en haar leden maken zich hoofdzakelijk bezorgd over het bijdragen tot de vooruitgang der strafwetenschappen.

De taal is en moet voor ons niets anders zijn dan een uitdrukkingmiddel; maar ik durf de paradoxale mening uitbrengen, dat, al spreken wij voortaan een andere taal, wij ons beter zullen begrijpen en wij dieper de ruime betekenis van onze wederzijdse bezorgdheden zullen kunnen doordringen.

De jonge Vlaamse penalisten zullen er alles bij winnen zich te mogen integreren in een vereniging, die reeds een langdurig bestaan telt, en waarvan het lot toevertrouwd is aan ervaren specialisten, in den vreemde gewaardeerd, en voor sommigen onder hen, zal ik zelfs zeggen, vereerd.

Bewust van de geest die ons allen bezielt, aarzel ik niet te verklaren, dat voortaan de toekomst van de « Belgische Unie voor Strafrecht » het onbetwistbaar merk draagt van een levenskracht, die aan haar werkzaamheden een vernieuwde ruimte en een verheven waarde zal weten te verzekeren.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 14 Februari 1949.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: MM. Van Wetter en Belpaire.

Substituut Procureur-Generaal: M. De Hoon.

Pleiter: Mr. E. Ronse.

Epuratie. — Plaatsing op epuratielijst op grond van hetzelfde feit waarvan betrokkene door het militair gerecht was vrijgesproken. — De Krijgsauditeur bleef daartoe bevoegd.

Wanneer iemand, vervolgd wegens een van de in hoofdstuk II, titel I, boek II van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, deswege is vrijgesproken, blijft de Krijgsauditeur niettemin bevoegd hem op de epuratielijst te plaatsen op grond van hetzelfde feit waarvan hij is vrijgesproken.

Argumenten voor deze stelling: 1. Tijdens de besprekingen in de Commissie van Justitie van de Senaat van het ontwerp Epuratielwet werd uitdrukkelijk verklaard, dat naar de mening dezer commissie de auditeur niet de bevoegdheid verloren had

om een vrijgesproken persoon op de epuratielijst te plaatsen. 2. Artikel 7, lid 2 van de Epuratielwet van 14 Juni 1948 bepaalt uitdrukkelijk dat de auditeur dat recht niet heeft, wanneer de vrijspraak geschied is na de inwerkingtreding dezer wet. Hieruit moet a contrario worden afgeleid, dat de auditeur daartoe wel bevoegd was, indien de vrijspraak vóór die inwerkingtreding heeft plaats gehad.

M. t/ O. M.

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig is;

Dat M. op de epuratielijst gebracht is geweest wegens lidmaatschap N.S.J.V.;

Dat hij voor het Krijgsrecht gedagvaard was geweest uit hoofde van:

a) kwaadwillig;

b) wetens 's vijands politiek in de hand te hebben gewerkt;

c) tussen Juni 1940 en September 1944 werkdadig deel te hebben gemaakt van een staatsgevaarlijke groepering;

Dat het militair gerechtshof bij arrest van 15 Maart 1947 de twee eerste betichtingen niet bewezen en de

derde verjaard heeft verklaard, zonder dat de vervallenverklaring der rechten, voorzien door artikel 123 sexties S.W.B., gevorderd of uitgesproken werd;

Overwegende dat uit de strafbundel blijkt dat, behalve zijn activiteit in de N.S.J.V., M. geen andere daden heeft gesteld, die het voorwerp zouden kunnen uitmaken van een strafvervolgning en dat het steeds hetzelfde feit is dat aanleiding heeft gegeven tot de drie bovengemelde betichtingen;

Overwegende dat appellant vergeefs aanvoert dat, wanneer het militair gerechtshof de vervallenverklaring niet had uitgesproken, het de Krijgsauditeur niet meer behoorde hem wegens hetzelfde feit op de epuratielijst te brengen;

Overwegende inderdaad dat tijdens de besprekingen van de Commissie van Justitie van de Senaat op 5 Juli 1947, uitdrukkelijk werd verklaard dat naar de mening dezer Commissie de auditeur niet beroofd was van het recht een vrijgesproken persoon op de epuratielijst te brengen (Doc. Parl. Senaat, 1946-1947, n° 304);

Dat anderzijds de wet van 15 Juni 1948 uitdrukkelijk bepaalt dat de auditeur dit recht niet heeft, wanneer de vrijpraak tussengekomen is na het in voege treden dezer wet, zodat, a contrario, moet worden beslist dat de inschrijving op de lijst, spijs de vrijpraak van 15 Maart 1947, wettig is geweest;

Ten gronde :

Overwegende dat het strafrechterlijk onderzoek en de debatten ter zitting hebben laten uitschijnen dat indien M., die vroeger lid was van het A.V.N.J., mogelijk ambtshalve naar het N.S.J.V. overgeschakeld is geweest; hij op 10 Hooimaand 1942 zich aan de dienstleider te Brussel als Hoofdman voorstelde van Vendel IV Gouw Aalst van het N.S.J.V., dat op 4 van Sprokkelmaand 1942 hij een rouwbrief stuurde aan de leider van het V.N.V. ter gelegenheid van het overlijden van Tollenaere en dit namens het V.N.V.-N.S.S., Studenten der Gentse Alma Mater; dat hij op 22 Juni 1944, op firmapapier en als baanleider N.S.J.V. gelukwensen aanbood aan Van Opden-Bosch, dat deze elementen aantonen dat hij zich niet uit de beweging teruggetrokken heeft in 1942, zoals hij beweert;

Overwegende dat de inschrijving op de epuratielijst in feite evenals in rechte gewettigd is, dat nochtans bij toepassing der wet van 14 Juni 1948 de vervallenverklaring dient beperkt als volgt wat de duur betreft;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935; Ontvangt het hoger beroep en recht doende, bevestigt het bestreden vonnis; verstaat dat deze vervallenverklaring uitwerksel zal hebben gedurende 10 jaar, met ingang van 29 Mei 1947.

NOOT. Bovenstaand arrest van het Gentse Hof staat diametraal tegenover dat van het Hof van Verbreking van 5 Juli 1948 (R.W. 1948-1949, 136 e.v. met uitvoerige noot).

Laten wij de twee argumenten, die het Hof te Gent voor zijn stelling aanvoert, aan een onderzoek onderwerpen.

1e argument : De mening, door de Commissie van Justitie van de Senaat verkondigd in haar zitting van 5 Augustus 1947. Met deze mening is bedoelde Commissie op haar eigen oorspronkelijke mening teruggekomen.

In haar verslag aan de Senaat van 22 Juli 1947 constateerde de Commissie, dat de toepassing van

artikel 7 van het wetsbesluit van 19 September 1945 aanleiding had gegeven tot met elkaar in strijd zijnde uitspraken.

Volgens de ene mening was de auditeur na vrijpraak van de betrokkene niet meer tot plaatsing van diens naam op de epuratielijst bevoegd (in die zin haalt het verslag aan een arrest van het Hof van Beroep te Gent van 22 Januari 1947 in zake Jonnaert Joseph), volgens de andere opvatting bleef de auditeur daartoe bevoegd, tenminste indien het O.M. de vervallenverklaring van rechten voor het strafrechtelijk college niet gevorderd had. (In die zin citeert het verslag een arrest van het Hof van Beroep te Luik, dd. 9 November 1946 in zake Meyers Florence.)

De Commissie was van mening, dat de betwiste vraag voor de toekomst moest worden opgelost en wel in de zin van verval van de bevoegdheid van de auditeur; zij stelde met die bedoeling voor in het wetsontwerp aan artikel 7 een tweede lid toe te voegen, luidend als volgt: « Wanneer het rechtsprekend rechtscollege van die vrijheid geen gebruik heeft gemaakt, behoort het aan de Krijgsauditeur niet meer het hem bij artikel 4 verleende recht uit te oefenen ». (In de Franse tekst: « Lorsque la juridiction de jugement n'a pas fait usage de cette faculté il n'appartient plus à l'auditeur militaire d'exercer le droit lui conféré par l'article 4 ».) Bedoeld verslag is te vinden in de Parlementaire Bescheiden van de Senaat, zitting 1946-1947, onder n° 291.

Toen stond de Commissie dus op het standpunt, dat de auditeur na vrijpraak zonder vervallenverklaring geheel algemeen niet meer bevoegd was tot plaatsing van de betrokkene op de epuratielijst.

In de zitting van de Senaat van 31 Juli 1947 werd het wetsontwerp, om redenen geheel buiten de thans besproken kwestie gelegen, opnieuw verwezen naar de Commissie van Justitie. Toen ging deze overstag, blijkbaar onder invloed van de heer Rolin, die vreesde dat zodoende een aantal overigens niet-strafbare « incivieken » aan de vervallenverklaring van rechten zouden ontsnappen. Dientengevolge gooide de Commissie haar oorspronkelijke mening overboord en ging plotseling artikel 7 van het wetsbesluit van 19 September 1945 verklaren in volkomen tegenovergestelde zin dan zij het tot dusver had gedaan.

En zo kwam in haar aanvullend verslag (Parlementaire Bescheiden van de Senaat, zitting 1946-1947, n° 304) de passus, waarop bovenstaand arrest van het Gentse Hof zich beroept.

Deze zinsnede luidt: « Daarom heeft uw Commissie geoordeeld dat artikel 7 van het wetsbesluit van 19 September 1945 te moeten uitleggen in deze zin, dat de Krijgsauditeur slechts dan van het recht een vrijgesproken persoon op de epuratielijst in te schrijven beroofd is, wanneer het rechtsprekend rechtscollege uitdrukkelijk de artikelen 2 en 3 heeft toegepast of de toepassing ervan heeft van de hand gewezen. » (In de Franse tekst: « C'est pourquoi la commission a entendu interpréter l'article 7 de l'arrêté-loi du 19 septembre 1945 en ce sens que l'auditeur militaire n'est privé du droit d'inscrire une personne acquittée sur la liste d'épuration, qu'en cas que la juridiction de jugement aurait expressément appliquée ou écarté l'application des articles 2 et 3. »)

Voor deze hare nieuwe interpretatie heeft de Commissie maar één argument, dat is uitgedrukt in de woorden « daarom » en « c'est pourquoi », d.w.z. omdat zij vreesde, dat anders een aantal vrijgesproken « incivieken » niet zouden getroffen worden door hetgeen de toenmalige Minister van Justitie, M. Struye,

in de zitting van de Senaat van Donderdag 31 Juli 1947 genoemd had: « Cette espèce de mort civile que constitue la déchéance ». (Parlemenaire Handelingen, 1946-1947, blz. 1586, kolom rechts.)

Voor deze interpretatie heeft de Commissie geen enkel argument in de tekst van het wetsbesluit van 19 September 1945, noch in het daaraan voorafgaande Verslag aan de Regent, ondertekend door de auteur van het wetsbesluit, de heer M. Grégoire, toenmalig Minister van Justitie. Dit is ook zeer begrijpelijk, daar het Verslag aan de Regent alleen een afdoend argument bevat voor de tegenovergestelde mening, de eerste van de Commissie, n.l. dat van de volslagen onbevoegdheid van de auditeur na vrijspraak.

Een dergelijke « interpretatie » van een wettekst, die bij een nieuwe wet zal worden afgeschaft, is voor de interpretatie door de rechter van nul en generlei betekenis. Een Commissie van een der Kamers heeft niet de geringste bevoegdheid om een bestaande wet op bindende wijze te verklaren. Zij kan — zoals iedereen — van mening zijn, dat een tekst dit of dat betekent, of eens dit en later weer dat, zoals in het besproken geval is geschied. Maar een dergelijke verklaring bindt de rechter niet; bij twijfel omtrent de strekking van een wetsbepaling, verklaart de rechter deze op grond van haar tekst, eventueel op grond van de geschiedenis van haar totstandkoming zoals het Hof van Verbreking terecht heeft gedaan in zijn arrest van 5 Juli 1948, waarbij het de strekking van artikel 7 van het wetsbesluit heeft verklaard o.a. uit het Verslag aan de Regent.

Wel is de *wetgever* bevoegd tot verklaring bij een *interpretatieve wet*. Hij heeft artikel 7 van het wetsbesluit van 19 September 1945 echter *niet* bij een wet geïnterpreteerd, hetgeen trouwens vrij gek zou geweest zijn ten aanzien van een wetsbesluit dat werd afgeschaft. Wij komen aldus tot de conclusie dat het eerste argument van het Gentse Hof geen steek houdt.

2e argument: Een argument « a contrario »!

Het tweede lid van artikel 7 van de epuratielwet van 14 Juni 1948, waarvan de tegenwoordige redactie te wijten is aan de hierboven uiteengezette ommekeer in de mening van de Commissie van Justitie van de Senaat en aan een daarmede in verband staande amendement van de heer Rolin, luidt als volgt: « Wanneer het rechtsprekend rechtscollege, uitspraak doende na de inwerkingtreding van deze wet, het verval niet heeft uitgesproken, behoort het aan de krijgsauditeur niet meer het hem bij artikel 4 verleende recht uit te oefenen voor feiten waaromtrent de beklagde uitgenodigd werd om uitleg te verschaffen voor het rechtsprekend rechtscollege ». (Franse tekst: « Lorsque la juridiction de jugement statuait postérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi, n'aura pas prononcé la déchéance, il n'appartiendra plus à l'auditeur militaire d'exercer le droit qui lui est conféré par l'article 4 pour des faits sur lesquels l'inculpé aura été invité à s'expliquer devant la juridiction de jugement. »)

Het Gentse Hof redeneert nu aldus: Is de vrijspraak geschied na de inwerkingtreding der nieuwe wet, dan is de auditeur tot plaatsing op de epuratielijst niet meer bevoegd (tenzij op grond van andere dan de in het slot van artikel 7, lid 2 bedoelde feiten); daaruit moet a contrario worden afgeleid, dat hij steeds daartoe bevoegd is, indien de vrijspraak dateert van vóór de inwerkingtreding.

Kort gezegd: in de toekomst niet meer bevoegd, *dus* in het verleden wel.

Men moet steeds uiterst voorzichtig zijn met argumenten a contrario; zeker is dat het geval, wanneer men a contrario redeneert van een nieuwe wetsbepaling

naar een oude. De nieuwe Epuratielwet heeft niets bepaald omtrent de betekenis van artikel 7 van het vroegere Wetsbesluit; de nieuwe wet is geen interpretatielwet.

Als men de nagaat hoe de woorden « *niet meer* » (« *ne ... plus* ») in artikel 2, lid 7 van de nieuwe wet zijn gekomen, blijkt duidelijk, dat het argument a contrario van het Hof niet kan opgaan. Immers die woorden komen voor het eerst voor in de hierboven aangehaalde tekst van een tweede lid van artikel 7 door de Commissie van Justitie van de Senaat voorgesteld in haar oorspronkelijk verslag. De Commissie meende toen voor de toekomst buiten twijfel te moeten stellen, dat de auditeur na vrijspraak zonder vervallenverklaring *niet meer* bevoegd is tot plaatsing op de epuratielijst.

De woordjes « *niet meer* » (« *ne ... plus* ») betekenen dus eenvoudig, dat de auditeur *na vrijspraak* niet meer bevoegd is, niet dat hij het in de toekomst niet meer zou zijn in tegenstelling met het verleden. En bedoelde woordjes zijn blijven staan, toen men ten gevolge van de hierboven geschetste ommekeer in de mening van de commissie bepaalde, dat de auditeur zijn bevoegdheid alleen zou verliezen ten aanzien van « feiten waaromtrent de beklagde uitgenodigd werd om uitleg te verschaffen voor het rechtsprekend rechtscollege ».

De fout in de redenering van het Hof is deze, dat het de woorden: « *niet meer* » betreft op de tussenzin « *uitspraak doende na de inwerkingtreding van deze wet* », terwijl zij in werkelijkheid — ook grammaticaal — slaan op de onmiddellijk voorafgaande woorden « ... het verval niet heeft uitgesproken ».

Heeft de vrijsprekende strafrechter het verval niet uitgesproken, dan is de auditeur *niet meer* bevoegd. Ziedaar de eenvoudige en voor de hand liggende betekenis van de bepaling.

Het is volkomen normaal, dat de wetgever in de nieuwe wet slechts voor de toekomst een regeling heeft getroffen; voor het verleden heeft hij niets bepaald. De epuratielwet heeft zich gehouden aan de regel neergelegd in artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek: « De wet beschikt alleen voor de toekomst, zij heeft geen terugwerkende kracht ». De nieuwe wet heeft dat beginsel in acht genomen en heeft de verklaring van artikel 7 van het oude wetsbesluit overgelaten aan de rechter, die daarbij — zoals onze cassatierechter in zijn arrest van 5 Juli 1948 — de van ouds beproefde interpretatiemethode toepast.

Samenvattend is het verschil tussen het oude wetsbesluit en de nieuwe wet t.a.v. de in deze noot besproken kwestie het volgende: onder de oude wetsbepaling was de auditeur na vrijspraak zonder vervallenverklaring niet meer bevoegd tot plaatsing van de betrokkene op de epuratielijst op grond van om het even welke feiten. Onder de nieuwe wet is hij deze bevoegdheid alleen kwijt t.a.v. feiten « waaromtrent de betrokkene is uitgenodigd om uitleg te verschaffen voor het rechtsprekend rechtscollege ».

De nieuwe wet heeft het verval van de auditorale bevoegdheid, na vrijspraak zonder vervallenverklaring, dat vroeger algemeen was ten aanzien van alle feiten, in het geval van vrijspraak na hare inwerkingtreding — en uitsluitend in dat geval — beperkt tot de in het slot van artikel 7, lid 2 bedoelde feiten. Deze beperking van het verval van de auditorale bevoegdheid is, zoals hierboven aangetoond, in de wet gekomen ingevolge het amendement Rolin, door de Commissie van Justitie van de Senaat te elfder ure overgenomen.

Opgemerkt moge nog worden, dat het volkomen normaal is, dat de betrokkene eventueel profiteert

van het verzuim van de auditeur om vóór de strafrechter vervallenverklaring van rechten te vorderen. Men verlieze ook niet uit het oog, dat het de bedoeling was van de nieuwe wet de gevolgen van het wetsbesluit in zake epuratie te verzachten. Het zou daarom in strijd zijn met de strekking van de nieuwe wet aan de auditeur een epuratiebevoegdheid toe te kennen bij vrijspraak vóór haar inwerkingtreding in gevallen, waarin hem deze bevoegdheid is onthouden bij vrijspraak na haar inwerkingtreding.

Het lijkt ons ten slotte weinig waarschijnlijk, dat de rechtsorde ernstig zou worden aangetast doordat op grond van de juiste interpretatie van een wetsbesluitbepaling een aantal niet-strafbare « incivieken » aan de vervallenverklaring zou ontsnappen.

Ch. V.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

8e Kamer. — 28 Januari 1949.

Voorzitter : M. Van der Heyde.
Raadsheren : M.M. Michiels en Valentin.
Advocaat-generaal : M. Willems.
Pleiter : Mr. Jespers.

Epuratie. — Lidmaatschap V.N.V.

Gelet op de omstandigheden der zaak, beveelt het Hof van Beroep de schrapping van de naam van de betrokkene van de epuratielijst, waarop de krijgsgauditeur hem wegens lidmaatschap van het V.N.V. had geplaatst.

Mattijns F.

.....;

Gezien de beslissing van de Heer Krijgsauditeur te Antwerpen, dd. 13 Maart 1946, inschrijving inhoudend van de naam van Mattijns Franciscus op de lijst voorzien bij artikel 4, alinea 1, van de besluitwet van 19 September 1945, met het oog op de vaststelling van het levenslang verval van de rechten, vermeld in artikel 123 sexies van het strafwetboek om lid te zijn geweest van het V.N.V. (Art. 2, par. 2°);

Gezien het vonnis, op verzet tegen voormelde beslissing, de 27 Februari 1947 geveld door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, dewelke het behouden van de inschrijving beveelt van de naam van Mattijns Franciscus, op de lijst van de Heer Krijgsauditeur;

Gezien het verzoek, door betrokkene bij aangetekende zending op 7 Juli 1948 bij de Heer Procureur des Konings te Antwerpen ingediend, strekkende tot opheffing van bovengemeld verval;

Gezien het vonnis, door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen op 19 October 1948 geveld, dat het verzoek gedeeltelijk gegrond verklaart en het verval beperkt tot de duur van tien jaar, met ingang van 13 Maart 1946;

Gezien het beroep tegen laatstgenoemd vonnis op 25 October 1948 door betrokkene en op 26 October door de Procureur des Konings ingesteld;

Overwegende dat de feiten door het onderzoek voor het Hof gedaan in hoofde van verzoeker bewezen zijn gebleven, namelijk dat verzoeker, toegetreden zijnde tot het V.N.V. vóór 10 Mei 1940, die toetreding behouden heeft tot na 1 Januari 1942;

Overwegende nochtans dat gelet op de omstandig-

heden der zaak het niet gelegen voorkomt verzoeker op de lijst door de Heer Krijgsauditeur opgesteld te behouden;

Gezien de wet van 14 Juni 1948, art. 24 der wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen :

Het Hof, beslissende op tegenspraak,

Ontvangt de beroepen; doet het vonnis a quo te niet; wijzigende, zegt dat de naam van Mattijns Franciscus van de lijst door de Heer Krijgsauditeur opgesteld zal geschrapt worden;

Kosten van beide aanleggen ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer — 24 Januari 1949.

Voorzitter : M. Dubois.
Raadsheren : M.M. Louveaux en Moeneclay.
Advocaat-Generaal : M. Delahaye.
Pleiters : Mrs Castille en Sebrecchts.

Accijnzen en douanen. — Art. 231 van de wet van 26 Augustus 1822. — Begrenzing van de aansprakelijkheid voor daden van ondergeschikten.

De aansprakelijkheid ingevolge art. 231 van de algemene wet van 26 Augustus 1822 is beperkt tot de feiten door de ondergeschikten gepleegd ter gelegenheid van het uitoefenen van het bedrijf van de in hogergenoemd wetsartikel bedoelde committenten.

Beheer Douanen en Accijnzen en O. M. t/De Coodt.

Overwegende dat de vervolgende partij en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep zijn gekomen;

Overwegende dat door de behandeling der zaak en het onderzoek voor het Hof gebleken is dat niet de beklagde, maar wel zijn knecht, zekere Windels, de tabak waarvan sprake, voor zijn eigen rekening geplant heeft op grond hem in gebruik gegeven door beklagde, zijn werkgever;

Overwegende dat indien er moet aangenomen worden, zoals het vervolgend bestuur het voorhoudt, dat luidens artikel 231 der Algemene Wet van 26 Augustus 1822 betreffende de douanen en accijnzen de handelaars, fabrikanten en private personen de verantwoordelijkheid dragen voor de inbreuken door hun bedienden, werklieden, knechten en loontrekkenden gepleegd, zulks dient verstaan te worden in die zin, dat gezegde verantwoordelijkheid slechts op hen weegt voor zover het gaat over feiten gepleegd ter gelegenheid van het uitoefenen van het beroep dier committenten (Cass., 1 October 1928, Pas. 1928, I, 237);

Overwegende dat het feit dat een werknemer van beklagde op diens grond tabak voor eigen rekening plant, valt buiten het door beklagde uitgeoefende beroep en hem geen voordeel brengt;

Om deze redenen,

Het Hof,
bevestigt het bestreden vonnis (vrijspraak).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 3 Februari 1949.

Voorzitter : M. Bervoets.

Rechters : M.M. Van der Cruyssen en Van Doosselaere.
 Pleiters : Mrs Ch. Verbaet, Ch. Boelens, N. Van der Donckt en G. Goethals.

1. Onrechtmatige daad. — Aansprakelijkheid krachtens de artt. 1383 en 1384 B.W. — Oorzakelijk verband. — Gebrek van de zaak in de zin van art. 1384, lid I, B.W. — Bewijslast omtrent het oorzakelijk verband tussen gebrek en schade.

2. Vervoerovereenkomst. — Bewijslast krachtens art. 4 van de wet van 25 Augustus 1891.

3. Verzekering voor het « vervoer van goederen » dekt niet het vervoer voor rekening van derden. — Verzwijging en verzwareing van risico.

1. Oorzaak is elk feit, zonder hetwelk de schade niet dezelfde vorm en omvang zou hebben gehad.

De zaak of een gebrek der zaak in de zin van artikel 1384, lid 1, B.W. aanwezig is, is een feitelijke vraag.

Voor de aansprakelijkheid van de « bewaker » is het bestaan van het gebrek voldoende, onverschillig of hij daarmee bekend was of niet.

De bewijslast omtrent de vraag of het gebrek oorzaak geweest is van de schade rust op de eiser.

2. De vervoerder is aansprakelijk voor de aan de reizigers overkomen schade, tenzij hij bewijst dat deze ontstaan is door een oorzaak, die hem niet kan worden toegerekend.

3. De verzekering voor « het vervoer van goederen » dekt alleen het vervoer voor eigen rekening, niet dat voor rekening van derden. (Voor de argumentatie zie nader het vonnis.)

Bij verzwijging en verzwareing van risico is de verzekerde vervallen van het voordeel der aangegane verzekering. (Artikelen 9 en 31 van de wet van 11 Juni 1874.)

Matthyssens t/ Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en Wed. Joris-Verhulst.

Wed. Joris-Verhulst t/ Verzekeringsmaatschappij « Aurora ».

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen t/ Wed. Joris-Verhulst en verzekeringsmaatschappij « Aurora ».

Overwegende dat de eis van aanlegger gegrond is op :

1) een fout, in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; bedreven door verwerende partij;

2) op de aansprakelijkheid, voorzien in art. 1384 al. 1 Burgerlijk Wetboek, van de eigenaar of bewaker van een voorwerp, en spruitend uit het gebrek aan dit voorwerp;

3) op het vervoercontract, bestaande tussen aanleggende partij en de Nationale maatschappij der Buurtspoorwegen;

Overwegende dat het als nuttig voorkomt vooreerst de feitelijke omstandigheden van het ongeval te onderzoeken;

Dat de rechtbank beschikt over de gegevens, geput uit het strafrechtelijk onderzoek, dat werd geopend ter gelegenheid van het kwestieuze ongeval, dat uit die gegevens gebleken is; dat :

1) het ongeval plaats greep op 24 Juli 1944 rond 15 uur 30; de auto gevoerd door Joris Emmanuel kwam uit een landweg die uitgaat op de grote steen-

weg van Antwerpen-Boom gereden, derwijze dat hij zich om de tramlijn bevond juist toen een tram in snelle vaart naderde; een botsing greep plaats, bijna op 't zelfde ogenblik ontstond een brand die de auto en de motrice van de tram vernielde, en twintig personen kwetste waaronder negen, tengevolge der opgelopen brandwonden het leven verloren. De autocamionnette, gedreven door Joris Emmanuel, was voorzien met gasbonbons die door de botsing werden gehavend, derwijze dat het gas in grote hoeveelheid en plots ontsnapte. Een omstandig onderzoek werd gedaan, om de oorzaak der ontbranding der gassen op te sporen;

Het deskundig onderzoek werd door dhr. Onderzoeksrechter toevertrouwd aan de expert Straatman, ingénieur. Deze kwam tot een besluit dat hij aldus uitdrukt :

« Het lijdt geen de minste twijfel dat het ontsnapte » gas der losgerukte flessen brand gevat heeft bij de » vlammen, veroorzaakt in de controolkabien. Het met » geweld ontsnapte gas, kan weliswaar bij zeer hoge » druk eigen vlam verwekken, en aldus deskundig ver- » klaard worden. Doch in dit geval, daar vlammen in » de nabijheid van het gas gezien en te verklaren zijn » moeten wij aannemen dat het vuur zich aldus heeft » aangestoken. De beide voertuigen vertoonden geen » te bespeuren gebreken. Het is de aanrijding alleen » die oorzaak is der ontploffing »;

Het verhoor der getuigen gaf in het kort volgende uitslag :

a) de getuigen Wuyts, Roefs, Sinack, weten niet te zeggen hoe de brand is ontstaan maar zijn het er over eens om te verklaren, dat de brand, om zo te zeggen, terzelvertijd als de schok is ontstaan, en dat zowel de auto als de tram in brand vlogen;

b) Van Gucht, (zelf slachtoffer, en thans partij), geeft onmiddellijk meer bepaalde uitleg en verklaart : plots, zijnde juist na de aanrijding sloeg een sterke vlam uit de controolkast van de watman, waardoor ik ten grond geslagen werd. Daarna is de vlam op de auto overgeslagen;

c) Calebaut en Tjebkema bevestigen dat de brand plots is uitgebroken;

d) Peeters Johanna zegt : « Ik bevond mij op het voorplatform, zag overal vlammen, ook uit de vloer van de tram »;

e) Mortiers heeft eerst gas geroken, en heeft dan vastgesteld dat een ontploffing plaats greep; maar kan niet zeggen welke de oorzaak is;

f) Brouns Hendrik geeft een uitleg die werd opgenomen in dubbelzinnige termen, d.w.z. dat men tot tegenstrijdige besluiten komt naargelang men zijn verklaring punctueert;

Objectieve gegevens :

De opstellers der processen-verbaal stippen aan dat, op twee uitzonderingen na, werd vastgesteld dat voor alle gekwetsten, de bovenklederen ter hoogte van de schouders verbrand waren, enkel twee vrouwen liepen brandwonden op aan de benen en voeten, en ook waren bij hen de onderste gedeelten der klederen verbrand;

Gegevens verstrekt door de Buurtspoorwegen :

Dhr. Cuvelier, ingénieur in dienst der Buurtspoorwegen, is van oordeel dat :

1) gezien de korte tijdspanne tussen de botsing en het opdagen van de auto van Joris, de watman de tijd niet gehad heeft het manœuvre uit te voeren, dat een vonk aan de contrôlekast had kunnen ontlokken;

2) dat als oorzaak der ontbranding er andere waren die kunnen in aanmerking komen, zoals het vuur van een sigaret, pijp of sigaar, een genster, ontstaan door

de hevige schok van metalen delen van tram of auto, het pletten door de schok van elektrische draden gevolgd door kortsluiting; een vonk der batterijen van de auto (accumulators van 6 à 12 volt met hoge ampèrage 120 A.H.);

3) dat de contrôlekast zo goed gebouwd is dat praktisch alle gevaar van ontvlaming afwezig is;

In Rechte :

Voor wat betreft de actie, gesteund op de fout voorzien in artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, dus te zeggen voorwat betreft de botsing;

Overwegende dat het bewezen is dat de voerder Joris uit een landweg kwam gereden, en zich gewaagd heeft op de tramlijn zonder zich te vergewissen of een tram in aantocht was; dat aldus handelend, hij klaarblijkelijk heeft gezondigd tegen de uitdrukkelijke bepalingen van de wet op het verkeer en de meest elementaire regelen der voorzichtigheid;

Overwegende dat zijn aansprakelijkheid en die van zijn rechthebbenden op deze rechtsgronden niet ernstig kan betwist worden;

Overwegende dat anderzijds het blijkt uit het strafrechtelijk onderzoek dat de wattman aanstonds bij het zien van die onverwachte en onverwachtbare hinderpaal alles in 't werk heeft gesteld om zohaast mogelijk te stoppen en dat bovendien getuigen verklaren dat alvorens de landweg te naderen hij seinen had gegeven;

Overwegende dat dus ten laste van de voerder van de tram geen fout bewezen is;

Overwegende dat, voorwat de eis betreft, gegrond op de bepalingen van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, deze slechts gegrond is tegen Joris en zijn rechthebbenden;

Overwegende dat verweerster, Nationale Maatschappij der Buurtspoorwegen doet gelden, dat, zoals de expert Straatman doet opmerken, de enige oorzaak van de ganse ramp te vinden is in de botsing; dat de botsing de allereerste oorzaak der ramp was, en dat zonder deze botsing de ramp niet ware gebeurde;

Overwegende dat echter de rechtsleer en de rechtspraak het niet eens zijn om enkel de aansprakelijkheid ten aanzien van de persoon aan dewelke de eerste oorzaak toe te schrijven is van een ongeval;

Overwegende dat het voorzeker de persoon die schuldig is aan de fout welke aan de grond van het ongeval ligt, tegenover de slachtoffers gebonden is voor de gehele en totale omvang van de ramp, maar dat tevens tegenover de slachtoffers aansprakelijk staan, al diegenen zonder wiens fout het ongeval niet de vorm en omvang zou hebben gehad welke het in werkelijkheid heeft vertoond;

Overwegende dat in casu het klaar blijkt dat indien na de schok der botsing er geen ontploffing of ontbranding had plaats gehad, het ongeval eerder van geringe betekenis zou geweest zijn;

Overwegende dat volgens de leer der «*équivalence des causes*» men dit feit als oorzaak of één der oorzaken moet aanzien, hetwelk deel maken van de «*som*» der krachten die het litigieus feit hebben teweeggebracht (in die zin Demogue t. IV, n° 372);

Overwegende dat in casu de brand wel een dier krachten is welke deel uitmaken der oorzaken welke hebben bijgedragen tot het doen ontstaan van de omvang en de vorm van de ramp;

Overwegende dat op grond van wat voorafgaat er dient onderzocht of aanleggers, welke hun eis steunen op de bepalingen van artikel 1384 al. 1, de nodige elementen voorbrengen om de gegrondheid van hun eis op die basis te steunen;

Overwegende dat aanleggers tegenover de Buurtspoorwegen dan ook inroepen dat deze aansprakelijk is voor die schade die volgens aanlegger is ontstaan door een gebrek van een toestel, gebezigd door deze partij, wat dus ingevolge de bepalingen van artikel 1384 Burgerlijk Wetboek (al. 1) in fine, de aansprakelijkheid dezer partij meesleekt;

Overwegende dat het Verbrekingshof in een arrest van 25 Maart 1920 (Pas. 1920, I, 110) heeft beslist dat de verantwoordelijkheid voor de schade, veroorzaakt door een gebrek der zaak die men onder zijn bewaking heeft, bestaat zonder dat het nodig is de schuld van de bewaker verder te bewijzen; de verplichting tot schadevergoeding bestaat zodra gebleken is dat het ongeval te wijten is aan een gebrek van de zaak;

Overwegende dat dus een eerste vraag zich stelt, is er in huidig geding een gebrek vastgesteld in een toestel, gebezigd (onder de hoede) door de Buurtspoorwegen;

Overwegende dat, tot hiertoe het Verbrekingshof geen abstracte en algemene definitie heeft gegeven van wat moet verstaan worden door gebrek; dat dit Hof wel omlijnt wat niet vereist wordt om als gebrek te worden aangezien;

Overwegende dat het vraagstuk of er een gebrek bestaat in het litigieus toestel een feitelijke kwestie is die in concreto dient onderzocht;

(Répertoire Décennal de la Jurisprudence belge, 1926 à 1935, Responsabilité 221, 222, 224, 225, 226, 230, 232, 239 (Cass. Fr. Pas. 1928, II, 62) 240, 254, 259, 260, 261, 277, 279, 281, 285, (Trib. Luik, 28-10-1932, Pas. 1933, III, 137) 291, 292, 301, — deze laatste beslissing van de Rechtbank van Gent, 15 Mei 1935, Jur. Comm. Pl. 1935, 173 beslist dat een voorwerp een gebrek vertoont zohaast het een particulariteit bezit, die het gebruik ervan gevaarlijk maakt;

Overwegende dat in casu verweerster zelf niet ontkent dat het mogelijk is dat in voorwaarden een «*boog*» gevormd in de «*controller*» een zeer ontvlambaar gas zou kunnen doen ontvlammen (zie verklaring Cuvelier, technicus van de Buurtspoorwegen);

Overwegende dat, als men in acht neemt dat gedurende de bezetting ongeveer alle auto's, in plaats van benzine, geperst gas gebruikten, het niet ernstig kan ontkend worden dat een apparaat, dat in bepaalde omstandigheden, zoals toegegeven door verweerster vonken of bogen voortbrengt welke gas kunnen ontvlammen een gebrek vertoont;

Overwegende dat het volstaat dat dit gebrek bestaat, opdat de eigenaar die zulk apparaat bezit verantwoordelijk is voor de schade veroorzaakt door dat gebrek, of hij nu dit gebrek kende of niet, of hij zijn uiterste best gedaan heeft of niet om dit gebrek tot een minimum te herleiden, de aansprakelijkheid te weerhouden, zohaast een gebrek van de zaak, welke men bezigt als resultaat, schade heeft gehad (Verbreking, 25 Maart 1943, Pas. 1, 110) de fout en het voorwerp wordt gelijkgesteld met de fout van de persoon van art. 1382 (Verbreking, 24 Mei 1945, 12 Juli 1945, Journal des Tribunaux, blz. 169, 31 Maart 1946);

Overwegende dat echter om de aansprakelijkheid te gronden van de bewaker van een voorwerp, behept met een gebrek, het niet volstaat te bewijzen dat er een «*gebrek*» bestaat, maar dat ook het bewijs moet geleverd worden dat dit «*gebrek*» de schade heeft veroorzaakt;

Overwegende dat er een strekking te bespeuren is in de nieuwe rechtspraak dit bewijs aanzienlijk te vergemakkelijken en dat er arresten zijn die zover gaan het bewijs als geleverd aan te zien, wanneer de slachtoffers bewijzen (zonder te kunnen bepalen welke

schade uit te leggen als men niet aanneemt dat het juist het gebrek is) dat er onmogelijkheid bestaat de voorwerp van de verweerder een gebrek had (arrest 25 Maart 1943 voormeld);

Overwegende dat echter de rechtsleer en rechtspraak het eens zijn dat aanlegger het bewijs van oorzakelijk verband tussen schade en gebrek moet leveren, weze het dan ook op de wijze, in vorige beschouwingen beschreven;

Overwegende dat het mogelijk is, zelf waarschijnlijk dat het gebrek vertoond door de «controller» de brand heeft doen ontstaan, maar dat aanlegger voor zover zijn actie gegrond is op art. 1384 al. 1, de last van het bewijs draagt en in gebreke blijft dat bewijs op voldoende wijze te leveren, vermits het niet uitgesloten is dat een andere oorzaak de brand heeft ontketend;

Overwegende dat de aanleggende partij haar eis nasteeunt op de bepalingen van artikel 4 van het vervoercontract;

Overwegende dat om te ontsnappen aan de aansprakelijkheid in geval van dood, of lichamelijke letsels overkomen aan de reizigers tijdens het vervoer, de verweerder de last heeft van het bewijs, voorzien in art. 4;

Overwegende dat de N. M. Buurtspoorwegen de stelling verdedigt dat vermits zij het bewijs leverde dat de botsing te wijten is aan de fout van een derde (Emmanuel Joris) zij ontsnapt aan de bepalingen van dit artikel;

Overwegende dat echter de vorm en de schrikkelijke omvang van de ramp hun oorzaak vinden in de brand, ontstaan na de schok; en dat verweerder, Buurtspoorwegen, niet het bewijs heeft geleverd dat die brand is ontstaan door een vreemde oorzaak die haar niet ten laste kan gelegd worden;

Overwegende dus dat de mogelijkheid bestaat dat de Buurtspoorwegen in gebreke is gebleven aan de reiziger een dusdanig vervoermiddel te leveren, dat hij gewaarborgd was tegen alle schadelijke gevolgen van een gebrek aan het voertuig;

Wat betreft de eis in vrijwaring, ingesteld door de erven Joris tegen Aurora;

Overwegende dat de erven Joris de N.V. Aurora in vrijwaring gedagvaard hebben;

Overwegende dat deze maatschappij opwerpt dat zij niet gehouden is de schade, ontstaan door het litigieuze ongeval te dekken, daar op het ogenblik waarop het ongeval gebeurde zij tegen haar verzekerde de nietigheid van de verzekeringsovereenkomst mag inroepen;

Overwegende dat het ongeval is gebeurd met de auto Citroën, gedekt door de polis n° 12.582 van 13 Augustus 1943;

Overwegende dat deze polis werd gesloten voor het vervoer van goederen » zonder dat uitdrukkelijk wordt voorzien « voor eigen rekening »;

Overwegende dat echter rechtsleer en rechtspraak het eens zijn om de verzekeringsovereenkomst stipt en streng te onderwerpen aan de vereisten welke de goede trouw aan de contracterende partijen oplegt; daar in artikel 9 der wet op de verzekeringen uitdrukkelijk aan de verzekerde ten strengste wordt opgelegd (op straf van nietigheid) niets te verzwijgen dat van aard is de verzekeraar een juist gedacht te geven van het gedekte risico;

Overwegende dat in onderhavig geval een soortgelijk rijtuig, de auto Reo toehorende aan Joris reeds werd verzekerd door Aurora, en dit op 22 Juni 1943, zoals blijkt uit de polis n° 12.579; dat toen uitdrukkelijk werd ingelast « vervoer van goederen voor eigen

rekening » en dat in de litigieuze polis de woorden « voor eigen rekening » niet voorkomen;

Overwegende dat de erven Joris doen opmerken dat, vermits er in een later gesloten polis, de litigieuze verzekeringsovereenkomst de woorden « voor eigen rekening » niet meer worden gebezigd, maar weggelaten, er uit voortvloeit dat de bedoeling van partijen was het vervoer van goederen, toehorende aan derden, deze maal wel te dekken;

Overwegende dat op het eerste zicht dit argument niet van ernst ontbloomt schijnt, maar dat bij nader en vollediger onderzoek, het louter weggelaten der woorden, « voor eigen rekening » niet als voldoende bewijs mag aangezien worden, dat werkelijk het ooit in de bedoeling van partijen heeft gelegen het vervoer van goederen voor derden te doen dekken, en nog minder dat « Aurora » erin toestemde dit te doen;

Overwegende dat inderdaad er de volgende redenen zijn om ten stelligste te twijfelen dat het « vervoer voor derden » werd beschouwd door Aurora als zijnde door haar gedekt;

1) de premie is identiek dezelfde als voor de polis « Reo » dan wanneer een groter risico zou gedekt worden;

2) de verzekerde « Joris » was garagist, dit was zijn beroep, en niet vervoerder van goederen; vooral tijdens de bezetting werd er de hand aan gehouden dat een handelaar niet verder ging in zijn bedrijf als dit voorzien in zijn handelsregister;

Overwegende dat, bovenstaande beschouwingen in acht nemende het als zeer twijfelbaar voorkomt dat Aurora een zeer bezwaard risico zou gedekt hebben aan dezelfde premie als een aanzienlijker lichter risico;

Overwegende dat echter alle twijfel als ongewettigd mag aangezien worden, wanneer men het op de bepalingen van het Koninklijk besluit van 5 Maart 1936, 9 Juni 1936 en 28 Juli 1937, bepalingen welke zowel aan Joris verbieden vervoer voor derden te doen, zonder voorafgaandelijke toelating, als aan de vennootschap Aurora zulk risico te dekken;

Overwegende dat, zelfs wanneer men aanneemt dat er in onderhavig geval enige twijfel zou bestaan, deze tegen de partij die bedongen heeft, en ten gunste van hem, die zich verbonden heeft (art. 1162 Burgerlijk Wetboek) moet uitgelegd worden;

Overwegende dat Joris nog inroept dat op het ogenblik der botsing hij geen vervoer voor derden meer deed, en dus Aurora niet gewettigd is te weigeren haar te dekken voor de schade, ontstaan door het ongeval;

Overwegende dat dienaangaande dient aangestipt dat :

1) in feite niet juist is kunnen uitgemaakt worden of hij op het ogenblik van 't ongeval nog Rommelasperges op de auto vervoerde; maar dat vaststaat dat hij dit weinige stonden voor het ongeval nog deed; en van zulk een vervoer op de terugreis was, in gezelschap van een werkman, Munck, die aan dit werk meehielp;

2) het in rechte vaststaat dat hij gedurende de verkeersperiode het risico heeft verzwaard door zijn optreden, derwijze dat de verzekeraar de verzekering aan de overeengekomen voorwaarden niet zou afgesloten hebben (art. 31 der wet van 11 Juni 1874);

3) dat Joris een overeenkomst had gesloten met de vennootschap Transantwerpia en het dus niet een voorbijgaande en alleenstaande verergering van het risico gold (Verbreking 22-2-1940, Pas. 1940, I, 58);

Overwegende dat dus de partij Joris en erven, moet afgewezen worden van haar eis, gericht tegen de

N.V. Aurora, de verzekeringsovereenkomst nietig zijnde tengevolge van verzwijging van verzekerde betreffende de juiste aard en omvang van het te dekken risico;

Wat de schade betreft (zonder belang);
De Rechtbank, enz.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

13 Januari 1949.

Voorzitter : M. Van den Bussche.

O. M. : M. Buysse.

Pleiters : Mrs. Florén en Six.

Natuurlijk kind. — Bekwaamheid van de minderjarige moeder. — Exceptio plurium concumbentium. — Omvang der te vergoeden schade.

Een minderjarig meisje, moeder van een natuurlijk kind, is bekwaam om zonder enige bijstand krachtens de artikelen 340b en 340c, B. W. van de verwekker van het kind levensonderhoud te vorderen voor het kind alsmede vergoeding van de kraamkosten en van haar eigen onderhoud gedurende de eerste vier weken na haar bevalling.

De door verweerder tot staving van de door hem opgeworpen « exceptio plurium concumbentium » aangevoerde feiten zijn niet nauwkeurig genoeg gesteld om tegenbewijs mogelijk te maken, zodat het aangeboden bewijs daarvan niet kan worden toegelaten.

De kosten van levensonderhoud zijn verschuldigd met ingang van de geboorte van het kind.

De verwekker is verplicht tot vergoeding der kosten van langdurige geneeskundige behandeling, noodzakelijk ten gevolge van de bevalling van het te jeugdig meisje.

Voor de overige stoffelijke en zedelijke schade is in het strafgeding aan eiser q.q. (vader van de minderjarige moeder) als burgerlijke partij zodanig bedrag toegekend, dat hij thans deswege niet meer te vorderen heeft.

D. V. en cs. t/ 'T Jonck.

Overwegende dat de vordering strekt tot veroordeling van verweerder om te betalen :

A) aan eerste verzoekster q.q. 1° de som van 12.000 frank per jaar voor onderhoudsgeld voor haar dochtertje Rita vanaf haar eerste tot en met haar vijftiende jaar; de som van 15.000 frank per jaar voor het zesde tot en met het tiende jaar; de som van 18.000 frank per jaar voor het elfde tot en met het zestiende jaar, alle jaargelden vooruit opeisbaar en per maand; 2° de som van 4.000 frank voor kraamkosten en onderhoudskosten gedurende 4 weken na de bevalling;

B) aan tweede verzoeker :

1° de som van 20.000 frank tot vergoeding van stoffelijke schade wegens de nadelige gevolgen voor het gestel van het meisje door de voorbarige geboorte met de daartoe vereiste geneeskundige behandeling;

2° de som van 300.000 frank wegens zedelijke en stoffelijke schade, voortspruitende voor eerste verzoekster uit het feit der geboorte van een natuurlijk kind als gevolg der aanranding der eerbaarheid; vermindering van behoorlijke huwelijkskansen, vermindering van werkmogelijkheid;

A. Ontvankelijkheid :

Overwegende dat verweerder opwerpt dat de actie, door eerste verzoekster ingesteld op grond van art. 340b B. W. B. in hare hoedanigheid van wettelijke beheerder der goederen van haar kind niet-ontvankelijk is om reden, zij, nog minderjarig zijnde, de rechtsbekwaamheid niet bezit om in deze hoedanigheid een geding in te stellen en dienvolgens in casu door haar vader had moeten worden bijgestaan;

Overwegende dat de bewering van verweerder van de hand dient gewezen te worden daar de rechtspraak en de jongste auteurs beslissen, dat het persoonlijk karakter van het geding ten profijte van de moeder een uitsluitend recht scheidt dat zij, zelfs minderjarig zijnde, alleen mag uitoefenen, net zoals de minderjarige zekere familierechten uitoefent, die alle vertegenwoordiging uitsluiten — namelijk in zake huwelijk of erkenning van een natuurlijk kind (Verbr. 10 Dec. 1931, Pas. 1932, 4; De Page (1939) B. I, n° 1171);

Overwegende voor wat betreft de som van 4.000 frank voor kraamkosten en kosten van onderhoud van haar zelf gedurende vier weken na de bevalling, eerste verzoekster eveneens deze vordering heeft ingesteld in eigen naam en zonder bijgestaan te worden door haar vader, wettelijke beheerder van de goederen van zijn minderjarige dochter;

Overwegende dat deze actie al even ontvankelijk voorkomt om reden dat, indien weliswaar deze vordering als een vergoedende actie dient te worden beschouwd en betrekking heeft op het patrimonium van de moeder, zij nochtans zo nauw verbonden is met de vordering van onderhoudsgeld, dat het praktisch onzinnig ware ze van elkaar te scheiden;

Overwegende dat beide vorderingen werkelijk als vormende een geheel dienen te worden beschouwd en dienvolgens ontvankelijk zijn; (Zie De Page, B. I, n° 1213);

Ten gronde :

Overwegende dat de vordering steunt op een arrest van het Hof van beroep van Gent dd. 25-2-48, dat in kracht van gewijsde is gegaan en waarbij verweerder veroordeeld werd tot zeven maanden gevangenisstraf, wegens het plegen van aanranding der eerbaarheid tegen eiseres, toen deze de leeftijd van 16 jaar nog niet had bereikt;

Overwegende dat uit de gegevens van de strafbundel blijkt, dat deze aanranding van de eerbaarheid gepaard ging met volledige geslachtsbetrekkingen, dat dienvolgens de vereiste voorwaarden door art. 340b, 3° B. W. wel degelijk vervuld zijn en eisers zodoende geen ander bewijs hunner vordering dienen te leveren;

Overwegende dat verweerder van zijn kant, zich beroepende op art. 340d B. W., de exceptio plurium inroept en aanbiedt door getuigen te bewijzen dat eerste eiseres rënd de tijd van de conceptie van het kind, hetwelk zij op 18 Augustus 1946 ter wereld bracht, betrekkingen onderhield met zekere jonge lieden en ook van bekend slecht gedrag was;

Overwegende dat, indien de door verweerdgers gestelde feiten als ter zake dienend mogen worden aangemerkt, zij echter te onnauwkeurig zijn omschreven — om het tegenbewijs mogelijk te maken : dat zij immers in te algemene bewoordingen zijn gesteld en geen enkel duidelijk bepaalde omstandigheid van datum of naam van personen zijn vermeld; dat dit verweermiddel dienvolgens van de hand dient gewezen te worden;

Overwegende dat de gevorderde som van 4000 frank

voor kraamkosten en onderhoud van de moeder gedurende vier weken na de bevalling overdreven voorkomt, dat dit bedrag derhalve dient herleid en teruggebracht te worden ex aequo et bono op 2500 frank;

Overwegende dat het gevorderde onderhoudsgeld voor het kind eveneens zeer overdreven voorkomt; dat immers rekening dient gehouden te worden met de behoeften van het kind en de geldmiddelen, waarover verweerder beschikt; dat, in acht genomen het sociaal milieu waarin het kind opgevoed wordt, rekening gehouden met het feit dat het op het land grootgebracht wordt en tevens met de omstandigheid, dat eiseres ook voor een zeker gedeelte in dit onderhoud moet voorzien, het redelijk blijkt de bijdrage van verweerder in het onderhoud van het kind als volgt te bepalen: 1° 6.000 frank per jaar voor het kind van af zijn eerste tot en met zijn vijfde jaar; 2° 9.000 frank van af het zesde tot en met het tiende jaar; 3° 12.000 frank vanaf het elfde tot het achttiende jaar;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat deze onderhoudsgelden in geen geval terug werken en slechts vanaf de inleidende dagvaarding zouden kunnen toegekend worden; dus vanaf 9 Juni 1948 en niet vanaf 18-8-1946;

Overwegende dat deze opwerping geen steek houdt, daar het hier gaat om een speciaal onderhoudsgeld, voorzien door art. 340b van het B. W.; en om reden de rechtspraak in dit geval algemeen aanneemt dat, eens de gegrondheid van de eis vastgesteld, de opvoedings- en onderhoudsplicht van de vader in principe terugwerkt tot op de dag der geboorte (zie Kluyskens, Personenrecht, bl. 509, n° 5, 1° al.);

Overwegende dat verder de tweede aanlegger een som vordert van 20.000 fr. wegens stoffelijke schade, voortspruitend uit de voorbarige geboorte met ver-eiste geneeskundige behandeling;

Overwegende dat inderdaad uit de stukken van de bundel en onder méer uit doktersattesten blijkt, dat eerste eiseres gedurende een ganse periode en zelfs tot op heden, regelmatig onder doktersbehandeling is geweest en nog is;

Overwegende dat deze voorbarige geboorte heel zeker op het gestel van het slachtoffer der aanranding nadelige gevolgen gehad heeft, die een vordering tot schadevergoeding uit dien hoofde verrechtvaardigt;

Overwegende dat dit bedrag nochtans overdreven voorkomt; dat de schade, spruitende uit deze voorbarige geboorte, dan ook genoegzaam zal hersteld worden door de betaling aan eiser ener som, ex aequo et bono vastgesteld op 10.000 frank;

Overwegende dat de tweede aanlegger eindelijk de betaling vraagt ener som van 300.000 frank wegens stoffelijke en zedelijke schade, voortspruitende uit de onwettige geboorte van het kind, die aan zijn dochter werd opgedrongen en waardoor haar normale toekomst ten zeerste in het gedrang gebracht wordt;

Overwegende dat dit gedeelte van de eis als volkomen ongegrond voorkomt om reden, voor wat de stoffelijke schade betreft, deze genoegzaam zal hersteld worden door de betaling der hierbovengemelde som van 10.000 frank en, voor wat de morele schade betreft, deze reeds op meer dan voldoende wijze werd vereffend door de veroordeling van verweerder door het Hof van Beroep te Gent tot de betaling ener som van 50.000 frank;

Overwegende dat inderdaad eiser, die zich als burgerlijke partij voor de Correctionele Rechtbank had aangesteld, toen reeds een som vorderde van 200.000 frank als vergoeding voor zedelijke schade, dat op dat ogenblik reeds het slachtoffer haar kindje ter wereld

had gebracht, zodat het als zeer normaal voorkomt, dat de Correctionele Rechtbank eerst en het Hof van Beroep later, daarmede heel zeker rekening hebben gehouden om het bedrag der toegekende schadevergoeding vast te stellen; dat immers de Hoven en Rechtbanken de gewoonte niet hebben een bedrag van 50.000 frank, dat als tamelijk hoog mag worden bestempeld, toe te kennen als vergoeding voor zedelijke schade wegens een eenvoudige aanranding der eerbaarheid, zonder meer;

dat, indien de Correctionele Rechtbank en later het Hof van Beroep deze som hebben toegekend, het heel zeker met de bedoeling geweest is, geheel de zedelijke schade, daaronder begrepen de schade, veroorzaakt door de voorbarige geboorte, eens voor goed vast te stellen;

Om deze redenen:

de Rechtbank,

veroordeelt verweerder te betalen aan eiseres q.q.:
1° de som van 2.500 frank voor haar kraamkosten en onderhoudskosten gedurende vier weken na de bevalling;

2° een jaarlijkse som van 6.000 frank tot onderhoud van haar kind, dit van af de geboorte tot en met zijn vijfde jaar; een jaarlijkse som van 9.000 frank van af het zesde tot en met het tiende jaar; een jaarlijkse som van 12.000 frank vanaf het elfde tot het achttiende jaar; telkens betaalbaar per maand en vooruit;

3° aan tweede eiser q.q. een som van 10.000 frank wegens stoffelijke schade, voortspruitende uit de geneeskundige zorgen veroorzaakt door de bevalling; veroordeelt hem tevens tot de gerechtelijke intresten;

ontzegt aan de tweede aanlegger het overige zijner vordering als zijnde ongegrond;

veroordeelt verweerder in al de kosten van het geding;

verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-
tegenstaande alle voorziening en zonder borg;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

1e Kamer. — 17 Februari 1949.

Voorzitter: M. De Vos de Moldergem.

Rechters: MM. Delaere en Valcke.

Pleiters: Mrs. M. Debra en Van Geenbergh.

Bevoegdheid van de vrederechter in zijn hoedanigheid van werkrechttersraad. — Termijn van hoger beroep.

De termijn van hoger beroep tegen vonnissen door de vrederechter gewezen in zijn hoedanigheid van werkrechttersraad, is van 15 dagen.

Immers, de procedure van de werkrechttersraden is toepasselijk wanneer de vrederechter in voormelde hoedanigheid uitspraak heeft gedaan.

Jansseune t/ Boudeweel.

Gezien het vonnis, op tegenspraak tussen partijen gewezen door de heer Vrederechter van het kanton Veurne, de 28 Augustus 1948 — vrij van boeking — welk vonnis hier is overgelegd bij regelmatige uitgifte;

Gezien het exploit van hoger beroep van 9 November 1948, behelzende dagvaarding om voor deze rechtbank te verschijnen;

Gezien de overige stukken van het geding; Aangezien beroeper op 9 November 1948, hoger beroep aangetekend heeft tegen een vonnis, geveld door de heer Vrederechter van het kanton Veurne op 28 Augustus 1948, hem betekend op 9 October 1948; Aangezien dit vonnis geveld werd door de heer Vrederechter, zetelend als werkrechttersraad; Aangezien geïntimeerde opwerpt dat de termijn van hoger beroep op vijftien dagen gesteld is; Aangezien het geen twijfel lijdt, dat de procedure van de werkrechttersraden toepasselijk is, wanneer de Vrederechters als dusdanig zetelen; dat deze toepassing reeds te vinden is in de procedureakten, voor wat betreft het fiscaal regime (vrijstelling van zegel en registratierecht);

Aangezien het hoger beroep dus niet ontvankelijk is wegens overschrijding van de termijn van beroep; Gelet op de artikelen 2, 24, 30, 34, 36, 37, 40, 41 en 68 van de wet van 15 Juni 1935;

Om deze redenen :

De Rechtbank,
Verklaart het hoger beroep niet ontvankelijk, enz.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

1 Juni 1948.

Voorzitter : M. Cranzen.

Rechters : M.M. Peeters en Leén.

O. M. : M. Fremault.

Pleiters : Mrs. Willems en Beelen.

Schadevergoeding wegens onrechtmatige daad. — Dood door schuld. — Begroting der te vergoeden schade. — De eventuele mede-aansprakelijkheid van een derde is zonder invloed op het door de aangesproken partij verschuldigde bedrag.

Daar het ten gevolge van een ongeval overleden slachtoffer 65 jaar oud was, kan worden aangenomen, dat het niet meer in staat zou geweest zijn het gehele jaar door en in elk jaargetijde te werken; het is daarom billijk zijn inkomen voor de tijd, dat hij zonder het ongeval naar redelijke verwachting nog zou geleefd hebben te begroten op een bedrag gelijk aan een ouderdomspensioen, zijnde 18.000 fr. per jaar, waarvan ter bepaling van de verschuldigde schadevergoeding moet worden afgetrokken 40 % voor het eigen onderhoud van het slachtoffer.

De aangesproken veroorzaker van de schade is tot volledige vergoeding verplicht, daar niet is gebleken van enige onvoorzichtigheid van het slachtoffer zelf; daaraan wordt niets veranderd door de bewering, dat een derde mede schuld heeft gehad aan het ongeval, daar deze niet partij is in het geding en de aangesproken partij in ieder geval met bedoelde derde hoofdelijk zou aansprakelijk geweest zijn tot volledige vergoeding der geleden schade.

O. M. en Huygen en cs. t./ Schurmans en cs.

Overwegende dat het feit, ten laste van betichte gelegd, bewezen is door het ter zitting gedane onderzoek; dat het namelijk bewezen is dat betichte een mortelkuip, welke naast de rijweg stond, aanreed en deze kuip het slachtoffer, dat zich eveneens naast de rijweg bevond, raakte;

Overwegende dat uit de omstandigheden van het ongeval met zekerheid kan worden afgeleid, dat betichte bij het kruisen van het voertuig, geleid door de genaamde Delbascourt, niet de nodige voorzichtigheid in acht nam en namelijk deze kruising aan een te hoge snelheid uitvoerde, hetgeen steeds gevaarlijk is; wanneer het andere voertuig een vrachtwagen is, die betrekkelijk veel plaats inneemt;

Overwegende dat er ten voordele van betichte verzachtende omstandigheden bestaan, voortspruitende uit zijn voorgaand goed gedrag;

Overwegende dat 1°) Huygen, Gertrude, weduwe van Tabruyn, Adolphe, 2°) Tabruyn, Maria, echtgenote van Lelievre, Louis, en door deze bijgestaan en gemachtigd; 3°) Tabruyn, Alice, echtgenote van Staels, René, en door deze bijgestaan en gemachtigd, allen wonende te Sint-Truiden en vertegenwoordigd door Mter Beelen H., advocaat-pleitbezorger te Hasselt, zich burgerlijke partij hebben gesteld tegen betichte een schadevergoeding eisen :

1°) ten bate van Gertrude Huygen : Verlies van loon van haar overleden echtgenoot : 107.733,15 fr.
Begrafeniskosten : 6.000 fr.
Morele schade 40.000 fr.

2°) ten bate van de drie partijen, elk pro parte haereditatis voor pijn en smarten, door het slachtoffer geleden 20.000 fr.

3°) ten bate van Maria Tabruyn : voor morele schade 20.000 fr.

4° ten bate van Alice Tabruyn : voor dezelfde reden 20.000 fr.

Overwegende dat de ontvankelijkheid van deze eisen niet wordt betwist;

Overwegende dat het slachtoffer op het ogenblik van het ongeval vijf en zestig jaar oud was en men dus kan aannemen dat het niet meer het ganse jaar en in elk seizoen volledig zou werkzaam zijn; dat het billijk is zijn inkomen voor de rest van zijn leven te beramen op een bedrag gelijk aan een ouderdomspensioen, zijnde 18.000 fr. (achttien duizend frank) per jaar; dat hiervan dient afgetrokken 40 % voor eigen onderhoud, zodat er overblijft 18.000 fr. (tien duizend acht honderd frank); dat rekening houdende met de ouderdom van het slachtoffer, (geboren de 11 September 1882) en van de weduwe (geboren den 15 Juni 1874) een jaarlijkse rente van 10.800 fr. een kapitaal vertegenwoordigt van 10.800 fr. $\times 7,435 = 80.298$ fr. $\times 0,805 = 64.639,89$ fr. (vier en zestig duizend zes honderd negen en dertig frank negen en tachtig centiemen).

Overwegende dat de begrafeniskosten, rekening houdende met het feit dat de rouwklederen andere klederen vervangen, billijk kunnen worden geschat op 5.000 frank; dat normaal mocht worden aangenomen dat, gezien het verschil van ouderdom, deze kosten niet ten laste der weduwe zouden zijn gevallen;

Overwegende dat de morele schade, door de weduwe geleden, billijk geschat wordt op 40.000 fr.;

Overwegende dat eveneens de morele schade, geleden door het slachtoffer, alsmede de morele schade, geleden door elk der dochters, billijk beraamd werd op telkens 20.000 frank;

Overwegende dat de betichte gehouden is tot de integrale vergoeding der geleden schade, omdat enerzijds geen onvoorzichtigheid kan worden ten laste gelegd van het slachtoffer, dat zich niet op de rijweg bevond en anderzijds de genaamde Delbascourt geen partij is ter zake en zelfs, indien aan deze een fout zou kunnen ten laste gelegd worden, betichte nog samen met deze in solidum zou gehouden zijn gans de schade te vergoeden;

Gezien de hiernavolgende artikelen;

Om deze beweegredenen :

De Rechtbank statuerende op tegenspraak, verklaart betichte Schurmans voornoemd verplicht aan het feit, hem ten laste gelegd;

Dienvolgens veroordeelt hem tot een geldboete van 100 fr. gebracht op 700 fr. subsidiairlijk 15 dagen gevang;

Uitspraak doende over de eisen der burgerlijke partijen voornoemd, verklaart deze ontvankelijk en gegrond binnen de perken hierboven aangeduid;

Dienvolgens veroordeelt betichte te betalen : (enz.).

NOOT : Bovenstaand vonnis werd met overneming der gronden bevestigd bij arrest van het Hof van Beroep te Luik, dd. 17 December 1948, behalve wat betreft de veroordeling tot vergoeding voor pijn en smart, omdat het slachtoffer deze volgens het Hof niet geleden heeft daar het onmiddellijk bewusteloos was en niet meer tot bewustzijn is gekomen.

VREDEGERECHT TE LEUVEN

2e Kanton. — 24 September 1946.

Vrederechter : M. Theunis.
Pleiters : Mrs. Hoschet en Gielen.

Echtscheiding. — Voorlopige maatregelen. — Na het instellen van de vordering tot echtscheiding is alleen de rechtbank bevoegd.

Na het instellen van een vordering tot echtscheiding neemt de op grond van art. 214b, B. W. aan een der echtgenoten verleende machtiging een einde, daar van dat ogenblik af alleen de rechtbank, waarbij de eis tot echtscheiding aanhangig is gemaakt, bevoegd is om voorlopige maatregelen te bevelen, inzonderheid wat betreft de verdeling van de kosten van de huishouding.

Boussy t/ De Schryver.

Aangezien partijen het eens zijn om te verklaren dat er tussen haar een geding tot echtscheiding hangend is;

Aangezien steeds aangenomen wordt dat, wanneer een vordering tot echtscheiding ingesteld is, de aan een der echtelieden op grond van artikel 214b van het Burgerlijk Wetboek verleende machtiging, een einde neemt, daar het de burgerlijke rechtbank is, waarbij de eis tot echtscheiding aanhangig werd gemaakt, die alleen bevoegd is om al de voorlopige maatregelen te bevelen, nl. wat de verdeling aangaat van de lasten van het huishouden (Burgerlijke rechtbank Leuven, 24 December 1934, J. J. de P. 1935, blz. 137; Vredeg. Hologne-aux-Pierres, 4 Februari 1936, J. de J. 1937, blz. 23);

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, enz.

Vgl. : Vredeg. Duffel, 17 Sept. 1947, R. W. 1947-48, 299; Vredeg. Aalst, 22 October 1947, R. W. 1947-48, 490; Vredeg. Hasselt, 3 Februari 1948, R. W. 1947-48, 1158; Rb. Antwerpen, 2 Juni 1947, R. W. 1947-48, 1157.

WETGEVING

DE RECHTEN VAN DE MENS.

In het Belgisch Staatsblad van 31 Maart j.l. (blz. 2488 e.v.) is opgenomen « De universele verklaring van de Rechten van de Mens », aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op haar vergadering van 10 December 1948. Deze verklaring past in een juridisch tijdschrift, weshalve wij ze hier laten volgen. De oorspronkelijke tekst van de Verklaring werd in het Engels opgesteld.

INLEIDING

Overwegende dat de erkenning van de waardigheid eigen aan alle leden van de menselijke familie, en van hun gelijke en onvervreembare rechten, de grondslag van de vrijheid, de rechtvaardigheid en de vrede in de wereld uitmaakt;

Overwegende dat de miskennis en de verachting van de rechten van de mens geleid hebben tot gruweldaden die het geweten der mensheid in opstand brengen, en dat het ontstaan van een wereld waarin de mensen vrij zullen mogen spreken en geloven, bevrijd van vrees en van ellende, als de hoogste menselijke verzuchting uitgeroepen werd;

Overwegende dat het van essentieel belang is, dat de rechten van de mens door een rechtsstelsel beschermd worden, opdat de mens niet verplicht worde uiteindelijk zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen de dwingelandij en de verdrukking;

Overwegende dat het van essentieel belang is, de vriendschappelijke betrekkingen tussen naties te bevorderen;

Overwegende dat het Handvest der Volken der Verenigde Naties opnieuw hun vertrouwen in de grondrechten van de mens, in de waardigheid en de waarde van de menselijke persoon, in de gelijke rechten van mannen en vrouwen, alsmede van grote en kleine volken bevestigd hebben, en dat zij zich bereid verklaard hebben sociale vooruitgang en betere levensstandaarden in grotere vrijheid te bevorderen;

Overwegende dat de Staten-Leden de verplichting hebben aangegaan, in samenwerking met de Organisatie der Verenigde Naties, de universele en daadwerkelijke eerbied voor de rechten van de mens en voor de fundamentele vrijheden te verzekeren;

Overwegende dat een gemeenschappelijk begrip van deze rechten en vrijheden van het hoogste belang is om deze verplichting ten volle na te komen;

De algemene vergadering,

Bevestigt dat zij deze Universele Verklaring van de Rechten van de Mens beschouwt als zijnde het gemeenschappelijk ideaal te bereiken door alle volken en alle naties opdat alle personen en alle lichamen der maatschappij, deze verklaring gestadig voor de geest hebbend, zich zouden beijveren om, door onderwijs en opvoeding, de eerbied voor deze rechten en vrijheden te bevorderen en door vooruitstrevende maatregelen van nationale en internationale aard, de universele en daadwerkelijke erkenning en toepassing daarvan te verzekeren, zowel onder de bevolking der Staten-Leden zelf als onder deze van de onder hun juridictie geplaatste gebiedsdelen.

* * *

Artikel 1. Alle menselijke wezens worden vrij en gelijk in waardigheid en in rechten geboren. Zij zijn begaafd met rede en geweten en moeten elkaar bejegenen in een geest van broederlijkheid.

Art. 2. Een ieder mag zich beroepen op al de rech-

ten en al de vrijheden die in deze Verklaring worden afgekondigd, zonder enig onderscheid, met name van ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of elke andere opinie, nationale of sociale afkomst, fortuin, geboorte of elke andere toestand.

Bovendien zal geen onderscheid gemaakt worden dat berust op het politiek, administratief of internationaal statuut van het land of van het gebied waarvan een persoon onderhorige is, hetzij dit land of gebied onafhankelijk ofwel onder trustschap, niet-zelfbesturend of aan enige beperking van souvereiniteit onderworpen is.

Art. 3. Elk individu heeft recht op het leven, de vrijheid en de veiligheid van zijn persoon.

Art. 4. Niemand zal in slavernij of verknechting gehouden worden; de slavernij en de slavenhandel zijn onder al hun vormen verboden.

Art. 5. Niemand zal aan folteringen noch aan wreedaardige, onmenselijke of vernederende straffen of behandelingen onderworpen worden.

Art. 6. Een ieder heeft overal recht op de erkenning van zijn rechtspersoonlijkheid.

Art. 7. Allen zijn gelijk voor de wet en hebben zonder onderscheid recht op gelijke wijze door de wet beschermd te worden. Allen hebben recht op een gelijke bescherming tegen elk willekeurig onderscheid dat deze Verklaring zou schenden en tegen elke aanhitsing tot een dergelijk onderscheid.

Art. 8. Een ieder heeft het recht daadwerkelijk beklaag in te stellen bij de bevoegde nationale rechtscolleges tegen de daden waardoor de fundamentele rechten, die hem door de Grondwet of door de wet zijn erkend, geschonden worden.

Art. 9. Niemand mag willekeurig aangehouden, gevangen gehouden noch verbannen worden.

Art. 10. Een ieder heeft, in volledige gelijkheid, het recht dat zijn zaak billijk en openlijk worde onderzocht door een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank, die zal beslissen hetzij over zijn rechten en verplichtingen, hetzij over de gegrondheid van elke tegen hem gerichte beschuldiging op strafrechtelijk gebied.

Art. 11. 1. Een ieder die beschuldigd is van een strafbare daad, wordt verondersteld onschuldig te zijn totdat zijn schuld wettelijk werd vastgesteld tijdens een openbaar rechtsgeding, in de loop waarvan hem alle nodige waarborgen voor zijn verdediging verzekerd geworden zijn.

2. Niemand zal worden veroordeeld wegens handelingen of verzuimen die, op het ogenblik dat zij begaan werden, volgens het nationaal of internationaal recht, geen strafbare daad uitmaakten. Zo ook zal er geen zwaardere straf worden opgelegd dan die welke toepasselijk was op het ogenblik van het begaan der strafbare daad.

Art. 12. Niemand zal het voorwerp zijn van willekeurige inmenging in zijn privaat leven, zijn familie, zijn woning, of zijn briefwisseling, noch van een aanslag op zijn eer en zijn faam. Een ieder heeft recht op de bescherming van de wet tegen dergelijke inmengingen of aanslagen.

Art. 13. 1. Een ieder heeft het recht zich vrij te bewegen en zijn verblijfplaats in een Staat te kiezen.

2. Een ieder heeft het recht elk land, het zijne inbegrepen, te verlaten en in zijn land terug te keren.

Art. 14. 1. In geval van vervolging, heeft eenieder het recht asyl te zoeken en asyl te verkrijgen in andere landen.

2. Dit recht mag niet worden ingeroepen in het

geval van vervolgingen die werkelijk gegrond zijn op een misdad van gemeen recht of op handelingen, welke strijdig zijn met de beginselen en de doeleinden der Verenigde Naties.

Art. 15. 1. Ieder mens heeft recht op een nationaliteit.

2. Niemand mag willekeurig worden beroofd van zijn nationaliteit, noch van het recht van nationaliteit te veranderen.

Art. 16. 1. Op huwbare leeftijd, hebben man en vrouw, zonder enige beperking wat ras, nationaliteit, of godsdienst betreft, het recht te huwen en een gezin te stichten. Zij hebben gelijke rechten ten opzichte van het huwelijk, tijdens het huwelijk en bij de ontbinding daarvan.

2. Het huwelijk kan slechts gesloten worden met de vrije en volledige toestemming der aanstaande echtgenoten.

3. Het gezin is het natuurlijk en fundamenteel bestanddeel van de maatschappij en heeft recht op bescherming vanwege de maatschappij en vanwege de Staat.

Art. 17. 1. Ieder persoon, hetzij alleenstaand of tot een collectiviteit behorend, heeft recht op eigendom.

2. Niemand mag op willekeurige wijze uit zijn eigendom ontzet worden.

Art. 18. Een ieder heeft het recht op vrijheid van gedachte, van geweten en van godsdienst; dit recht sluit de vrijheid in van godsdienst of van overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid, zijn godsdienst of zijn overtuiging te belijden; alleen of gemeenschappelijk, zowel in het openbaar als in eigen kring, door middel van onderwijs, praktijken, eredienst en ritus.

Art. 19. Een ieder heeft recht op vrijheid van mening en van uiting van zijn mening, wat het recht insluit niet verontrust te worden omwille van zijn meningen en het recht door om het even welk uitdrukkingsmiddel en, zonder inachtneming van grenzen, inlichtingen en ideeën op te zoeken, te ontvangen en te verspreiden.

Art. 20. 1. Een ieder heeft recht op vrijheid van vreedzame vergadering en vereniging.

2. Niemand kan er toe gedwongen worden deel uit te maken van een vereniging.

Art. 21. 1. Ieder persoon heeft het recht deel te nemen aan het beleid van de openbare aangelegenheden van zijn land, hetzij rechtstreeks, hetzij door bemiddeling van vrijelijk verkozen vertegenwoordigers.

2. Een ieder heeft het recht onder gelijke voorwaarden toegelaten te worden tot de openbare bedieningen van zijn land.

3. De wil van het volk vormt de grondslag van het gezag der openbare besturen; deze wil moet tot uiting komen door rechtvaardig ingerichte verkiezingen die periodiek moeten plaats vinden volgens het stelsel van gelijk algemeen stemrecht en geheime stemming of volgens een gelijkwaardige procedure, die de vrijheid van stemmen waarborgt.

Art. 22. Ieder mens heeft, als lid van de samenleving, recht op maatschappelijke zekerheid; hij heeft recht op het verkrijgen van het genot van de economische en culturele rechten die onmisbaar zijn voor zijn waardigheid en voor de vrije ontwikkeling van zijn persoonlijkheid, dank zij de nationale inspanning en de internationale samenwerking, rekening houdend met de organisatie en met de middelen van elk land.

Art. 23. 1. Een ieder heeft recht op arbeid, op de vrije keuze van zijn arbeid, op billijke en bevredigende

arbeidsvoorwaarden en op bescherming tegen werkloosheid.

2. Allen, zonder enig onderscheid, hebben recht op gelijk loon voor gelijke arbeid.

3. Al wie werkt heeft recht op een billijke en toereikende vergoeding die hem alsmede zijn gezin een bestaan verzekert dat overeenkomt met de menselijke waardigheid en die, indien nodig, wordt aangevuld door alle andere middelen van sociale bescherming.

4. Een ieder heeft recht samen met anderen vakverenigingen te stichten en zich bij vakverenigingen aan te sluiten tot verdediging van zijn belangen.

Art. 24. Ieder mens heeft recht op rust en op vrije tijd, inzonderheid op een redelijke beperking van de arbeidsduur en op periodisch betaald verlof.

Art. 25. 1. Ieder mens heeft recht op een levensstandaard die voldoende is om zijn gezondheid, zijn welzijn alsmede deze van zijn familie te verzekeren, inzonderheid wat betreft voeding, kleding, huisvesting, medische zorgen, zomede de noodzakelijke sociale diensten; hij heeft recht op zekerheid ingeval van werkloosheid, ziekte, invaliditeit, weduwschap, ouderdom, of in de andere gevallen van verlies van zijn bestaansmiddelen, ten gevolge van omstandigheden buiten zijn wil.

2. De moeders en de kinderen hebben recht op hulp en bijzondere bijstand. Alle kinderen, onverschillig of zij binnen of buiten het huwelijk geboren zijn, genieten dezelfde sociale bescherming.

Art. 26. 1. Een ieder heeft recht op opvoeding. De opvoeding moet kosteloos zijn, ten minste wat het lager en het fundamenteel onderwijs betreft. Het lager onderwijs is verplicht. Het technisch en beroeps-onderwijs moet veralgemeend worden; de toegang tot de hogere studiën moet in volledige gelijkheid mogelijk zijn voor allen in verhouding tot hun verdienste.

2. De opvoeding moet gericht zijn op de volledige ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid en op de versterking van de eerbied voor de rechten van de mens en voor de fundamentele vrijheden. Zij moet het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle volken en onder alle ras- of godsdienstgroepen bevorderen en de uitbreiding van het werk der Verenigde Naties voor het handhaven van de vrede in de hand werken.

3. De ouders hebben, bij voorrang, het recht de aard van de aan hun kinderen te geven opvoeding te kiezen.

Art. 27. 1. Een ieder heeft het recht vrij deel te nemen aan het cultureel leven van de gemeenschap, te genieten van de kunsten en deel te hebben aan de wetenschappelijke vooruitgang en aan de weldaden die er uit voortvloeien.

2. Een ieder heeft recht op de bescherming van de zedelijke en stoffelijke belangen voortvloeiend uit elk

wetenschappelijk, letterkundig of artistiek werk waarvan hij de schepper is.

Art. 28. Een ieder heeft het recht dat er, op het sociaal en op het internationaal plan, een zodanige orde heerse dat de in deze Verklaring uitgedrukte rechten en vrijheden er volle uitwerking kunnen vinden.

Art. 29. 1. De enkeling heeft verplichtingen tegenover de gemeenschap in wier schoot alleen een vrije en volledige ontplooiing van zijn persoonlijkheid mogelijk is.

2. In het uitoefenen van zijn rechten en in het genot van zijn vrijheden is iedereen slechts onderworpen aan de beperkingen die door de wet uitsluitend werden ingevoerd om de erkenning van en de eerbied voor de rechten en vrijheden van andere te verzekeren en ten einde te voldoen aan de rechtmatige eisen van de moraal, de openbare orde en het algemeen welzijn in een democratische maatschappij.

3. Deze rechten en vrijheden zullen in geen geval mogen uitgeoefend worden in strijd met de doeleinden en de beginselen der Verenigde Naties.

Art. 30. Geen bepaling van deze Verklaring mag worden uitgelegd als zou zij voor een Staat, een groepering of een enkeling enig recht insluiten om zich te wijden aan een bedrijvigheid of een daad te verrichten die de vernietiging van de daarin uitgedrukte rechten en vrijheden beoogt.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlandse Juristenblad, afl. 14 van 2 April 1949.

Boas S.: De uitvoering van de wet op de Overlijdensakte. — Heeris F. J.: Rechtsbedeling op de Nederlandse Antillen, m.o. Redactie. — Janssen Richard: Ontwerp Advocatenwet. — Dr. L. I. De Winter: Nationaliteitsverwickelingen bij huwelijken van Nederlanders met Engelsen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, van 2 April 1949; nr. 4080.

Mr. F. M. J. Jansen: Leidt de strijd met een wettelijk voorschrift steeds tot nietigheid der overeenkomst. — Mr L. J. Hiolten: Oprichting van naamloze vennootschappen en coöperatieve verenigingen in de Noord-Oostelijke Polder. — Mr L. I. De Winter: Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht.

Journal des Tribunaux, nr. 3805 van 3 April 1949.

Hanotiau Albert: Biens, Privilèges et Hypothèques.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"